

H. de Roos

alle hens aan dek **Kameleon!**



UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

ALLE HENS AAN DEK KAMELEON!

door

H. DE ROOS

Geïllustreerd door **GERARD VAN STRAATEN**

19e DRUK

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

HOOFDSTUK I

De Kameleon ontmoet de Rambam

Deinend op de golven van het meer voer een kleine motorboot, die de naam Kameleon droeg, naar het dorp. Aan boord waren twee jongens: Hielke en Sietse, de tweeling van smid Klinkhamer.

Ze hadden een proefvaart gemaakt, want het was nog vroeg in het voorjaar en hun boot had gedurende de wintermaanden veilig opgeborgen gelegen in het boothuis, achter de smederij. De Kameleon was flink schoongemaakt en de bodem was van een nieuwe verflaag voorzien, daarna was ze te water gelaten en nu voeren de broers ermee op het meer. De motor deed het nog prima en vol trots knikten de schippers elkaar toe. De Kameleon zou ook deze zomer weer geducht meetellen tussen de vele plezierboten, die jaarlijks op het meer voeren. Toch was het geen mooie boot, integendeel, het model was nogal lomp en het geheel was van zulk dik ijzer gemaakt, dat men zich afvroeg hoe je met zoiets voor je plezier kon gaan varen. Maar de motor was zo sterk dat de Kameleon bekend stond als een van de snelste boten uit heel de omtrek.

Sietse die, zoals gewoonlijk, aan het stuur zat, liet de motor langzaam draaien. De jongens hadden geen haast en het bespaarde tevens benzine. De wind kwam schuin van achteren en deed de golven langsij tegen de scheepswand rollen. De Kameleon reageerde er nauwelijks op. Ze schommelde heel zachtjes op en neer en dat gaf Sietse het gevoel alsof hij nog in de wieg lag.

„Kun jij je nog herinneren hoe het in de wieg was?” vroeg Hielke verwonderd.

„Ja! Precies zoals nu het schommelen van de boot!” beweerde Sietse.

Zijn broer keek hem met bewondering aan. Dat Sietse zoiets nog wist! Hielke herinnerde zich er niets meer van. Ze naderden de brug bij de ingang van de vaart en voeren eronderdoor. Het dorp lag even verder, maar daar gingen de jongens niet naar toe.

Hun ouderlijk huis met de smederij ernaast, was reeds bereikt en de Kameleon werd in het boothuis gestuurd. De deuren werden gesloten en toen holden onze schippers over het grasveldje naar huis en stormden de woonkamer binnen.

„Hé! Hé! Een beetje kalmer alsjeblieft!” riep Klinkhamer.

„Wat betekent dit woeste geweld?”

„We hebben honger!” antwoordde Sietse.

„Dat komt van het varen!” zei Hielke.

„Dan moeten jullie maar minder gaan varen,” vond Klinkhamer. „Jullie worden veel te dik!”

„Wees maar blij dat onze jongens zo gezond zijn,” zei moeder. „Ik zou zeggen, ga maar veel uit varen als je daar honger van krijgt.”

„Maar, moeder!” riep Klinkhamer. „Hoe heb ik het nu met je? Jij was er eerst zo op tegen dat de jongens een boot kregen en nu mogen ze alle dagen varen?”

„Natuurlijk,” verklaarde moeder. „Ze doen het al een paar jaar en ze kunnen toch uitstekend zwemmen? Ik ben ervan overtuigd dat ze op de weg meer risico’s lopen dan op het meer.”

Hielke en Sietse zeiden niets, maar aten des te meer.

„En hoe loopt de motor, jongens?” vroeg Klinkhamer.

„Geweldig! Als een trein,” vertelde Sietse.

„We hebben heerlijk gevaren,” zei Hielke. „De boot deinde net als toen we nog in de wieg lagen, dat beweerde Sietse tenminste.”

„Zo? Zei Sietse dat?” vroeg moeder.

„Ja,” zei Hielke, „maar ik kan het me niet meer herinneren.”

„Maar ik nog wel,” pochte Sietse. „Het ging op-neer, op-neer.”

„Dat noem ik sterk,” merkte moeder op. „Want, Sietse, jullie hebben nooit een wieg gehad!”

Hielke proestte van het lachen. „Die is goed!” riep hij. „Je bent een fantast, Sietse!”

Maar Sietse liet zich niet zo gauw verslaan en zei: „Ik heb altijd al het gevoel gehad dat er iets aan mijn opvoeding mankeerde. En nu weet ik het. We hebben nooit een wieg gehad!”

„Nee,” zei Klinkhamer. „Jullie sliepen gewoon op de vloer, toegedekt met stoffige kolenzakken. Daardoor zag de dominee jullie voor twee zwarte poedels aan!”

„Jullie hadden een mooi, witgelakt ledikantje,” vertelde moeder. „En als jullie daar dan samen onder een roze dekenje lagen, was het net een plaatje.”

„Ja! Van twee roze biggetjes,” zei Klinkhamer en daar moest hij zelf zo om lachen dat hij zich verslikte en een hoestbui kreeg.

„Pas toch op, vader!” riep moeder bezorgd.

„Och, die jongens ook met hun wieg,” lachte Klinkhamer.

„Hoe verzinnen ze het om over zoiets te praten.”

Bij de achterdeur werd luid „Volluk” geroepen. „Is de meestersmid nog te spreken?”

Klinkhamer herkende de stem. Het was Gerben, de knecht

van boer Jellema, en dus riep hij: „Kom maar verder, Gerben!”

Een jongeman van ongeveer zesentwintig jaar kwam binnen. Hij was gekleed in een blauwe overall, waarover hij een kort, bruin jasje droeg. Op zijn hoofd stond een pet schuin op het ene oor. Zijn forse gestalte vulde de hele deuropening toen hij aarzelend op de drempel bleef staan en vroeg: „Kom ik ongelegen? Moeten jullie nog eten?”

„Wel nee, kom binnen en neem een stoel,” nodigde Klinkhamer hem uit. „Ga zitten en vertel wat je op je hart hebt!”

„Jellema laat vragen of u de leiding kunt repareren die vanaf de melkmachine naar de koeltank loopt. Ze is lek. Eerst waren het een paar druppels, maar nu loopt de melk er met een straaltje uit.”

„Drommels,” bedacht Klinkhamer zich. „Die buizen zijn van roestvrij staal. Ik weet niet of ik die in voorraad heb.”

„Het lek zit bij een verbinding,” zei Gerben. „Misschien hoeft u er alleen maar een nieuwe koppeling tussen te zetten.”

„Goed! Ik kom het wel even bekijken,” beloofde Klinkhamer.

Moeder zette een kopje koffie voor Gerben op tafel.

„Welbedankt, mevrouw,” zei Gerben, waarop hij aan

Klinkhamer vroeg: „Heeft u gisteravond op de televisie gezien hoe men uit mest gas kan winnen voor huishoudelijk gebruik?”

„Dat bestaat niet!” riep Sietse, want de jongens hadden al zoveel fantasieën van Gerben gehoord, dat ze bijna geen woord meer van hem geloofden.

Maar in tegenstelling tot Sietse, zei Klinkhamer: „Inderdaad! Ik heb het gezien en het lijkt me best mogelijk om op die manier gas te winnen. Er zijn boeren die reeds lang een eigen gasfabriekje hebben. Ze zetten gewoon een ketel zonder bodem over een wel in een sloot en vangen zo het gas op dat met het opwellende water naar boven komt. De boerin kan er haar fornuis dan van laten branden!”

„Ja, ja, jongetjes,” verkondigde Gerben aan Hielke en Sietse. „Jullie weten nog niet half welke mogelijkheden er in mest zitten. Ik ben van plan om een groot plastic zeil over de mesthoop te spannen. Als de zon schijnt, gaat de mest broeien en ontstaan er gassen die het zeil bol doen staan, net als een ballon. Dat is dan mijn gashouder. Ik maak er een slang aan met een kraan en kan dan zoveel gas aftappen als ik maar nodig heb. Ik vul er plastic zakken mee en zo’n zak stop ik dan in de tank van mijn auto. Op die manier kan ik gratis rijden.”

„Dat kan niet!” riep Sietse. „Je krijgt zo’n zak nooit in de tank!”

„Maar ik ga de tank veranderen,” verklaarde Gerben. „Ik maak er een deksel op. Als ik de zak erin stop, sluit ik gauw het deksel en de gastank is klaar. Als ik dan op het pedaal trap, stroomt het gas naar de motor en kan ik rijden waarheen ik maar wil. En dat allemaal gratis, voor noppes, voor niemendal!”

„Als iemand een lucifer bij je gasballon houdt, vliegt de hele zaak in de lucht!” zei Hielke.

„Dat is al eens gebeurd,” vertelde Gerben. „Een boer in de polder had een zoon die student was in scheikunde. Op een dag toen de boer de mest over het land wilde strooien, zei de student: Vader, ik weet een middel om de mest heel gemakkelijk over het land te brengen zonder het met wagens te vervoeren! De boer dacht: mijn zoon studeert, hij zal wel meer weten dan ik en dus liet hij de student zijn gang gaan. Die spande een groot, plastic zeil over de mesthoop en wachtte twee dagen. Het plastic stond toen helemaal bol van het gas. De student legde een lont aan en stak die in brand. Weg wezen! riep hij tegen de omstanders en hij holde zelf zo hard hij maar kon naar de schuur. Nauwelijks was hij daar veilig binnen of het vuur had de ballon bereikt en toen was

het: bang! De hele mesthoop vloog de lucht in en dreef als een onwelriekende wolk over de polder en het dorp. Het regende overal mest. De daken van de huizen en de ramen, alles werd bevuild. Iedereen sprak er schande van.”

„Ik ook, Gerben!” onderbrak Klinkhamer hem. „Ik ben nog aan het eten, maar die mestpraatjes van jou vind ik niet erg bevorderlijk voor mijn eetlust!”

„Neem me niet kwalijk,” zei Gerben. „Maar ik wilde er alleen maar even op wijzen dat er veel energiebronnen zijn die nog niet worden benut. Wanneer op den duur de olievoorraden zijn uitgeput, zal men toch nieuwe mogelijkheden moeten bedenken voor het opwekken van energie, nietwaar?”

„Denk jij daar maar niet over,” vond Sietse. „Daarvoor zijn knappere koppen nodig!”

„Zo onknap ben ik niet,” zei Gerben en hij knikte goedkeurend tegen zichzelf in de spiegel. Toen vroeg hij: „Kunnen de jongens mij morgen helpen de meubels van een weduwe uit het dorp aan de overkant te halen?”

„Dat is sterk!” riep Sietse. „Onze boot is nog maar nauwelijks in de vaart of Gerben Zonderland heeft alweer een karweitje voor ons!”

„Maar jullie zijn niet verplicht om te helpen,” beweerde Gerben. „Ik kan het ook wel alleen. Als de wind zo blijft, trek

ik de praam langs de wal naar de overkant en dan kan ik met de vracht over het meer terugzeilen!”

„Maar, Gerben,” zei moeder Klinkhamer. „Het is wel tweeëneenhalf uur lopen rond het meer. En dan moet je bovendien nog een zware praam meetrekken? Dat is toch veel te zwaar voor een man alleen?”

„Och, ik ben nu eenmaal een trekhond,” vertelde Gerben. „En die wordt nooit moe!”

„De jongens zullen je helpen, Gerben,” besliste Klinkhamer. „Zeg maar hoe laat je vertrekt.”

„Om halfnegen vanaf de boerderij,” zei Gerben. „Ik vind het geweldig dat de jongens me niet in de steek laten!”

„We hebben je toch altijd geholpen?” vond Hielke.

„Wie is die weduwe?” vroeg moeder.

„Mevrouw Bosma,” zei Gerben. „Ze heeft één zoontje en ze is getrouwd geweest met de zoon van boer Bosma. Maar nu de oude Bosma is overleden, wil die mevrouw in het boerderijtje gaan wonen!”

„Ze had wel wat eerder bij de oude Bosma mogen gaan wonen,” merkte Klinkhamer op. „Want zoals die oude boer het laatste jaar leefde, was meer dan treurig!”

„Zegt u dat wel,” zei Gerben. „Maar Bosma duldde niemand bij zich. Ik kwam er op een avond de krant brengen. Bosma

was nergens te zien, hoewel er overal in het huis licht brandde. Ik keek door het raam in de kamer en wat zag ik? Midden in de kamer stond een koe en bovenop de televisie zaten twee kippen. En waar vond ik Bosma? Languit in het kippenhok en zwaar aan de vracht!”

„Zwaar aan de vracht?” vroeg Sietse. „Wat bedoel je?”

„Stomdronken!” verklaarde Gerben. „Zo gaat het als mensen zich eenzaam voelen. Bosma was overigens een lastig persoon bij wie niemand het uithield. Er kwam weleens een werkster om het huis schoon te houden, maar als ze de vloer had geboend en gewreven, liep Bosma er met grote modderschoenen pardoes over, zodat alles weer vuil was. Het was voor de werkster onbegonnen werk en daarom kwam ze niet meer. Zo was Bosma steeds alleen. Zijn enige troost was de drank en de tabak. Ik denk dat hij wel een hooischuur vol tabak in zijn pijp heeft gestopt. Hij rookte zelfs in bed en dat er nooit brand van is gekomen, mag een groot wonder heten!”

„Die mevrouw Bosma zal handenvol werk hebben om dat huis weer schoon te krijgen,” dacht moeder.

„Dat heeft ze al gedaan,” zei Gerben. „Ze was er tot ’s avonds laat mee bezig. Ik heb haar geholpen bij het opruimen van de oude kippenhokken. Ze wilde me ervoor betalen, maar dat

heb ik niet aangenomen. Ik weet dat ze zelf hard moet werken voor de kost!”

„Er klopt toch iets niet,” vond Klinkhamer. „Twee jaar geleden had Bosma nog een flink kapitaaltje op de bank. Hij had al zijn vee en de weilanden verkocht, maar op een dag heeft hij het geld van de bank gehaald en niemand weet waar het is gebleven.”

„Mevrouw Bosma en ik hebben er nog naar gezocht,” vertelde Gerben. „Er was niets te vinden. Bosma was de laatste tijd erg wantrouwend. Niemand mocht er meer op zijn erf komen. Hij had bij de ingang van het erf een voederkist neergezet en daarin moesten de bakker, de kruidenier, de post en iedereen die iets te bezorgen had hun boodschappen deponeren. Tja, oude mensen kunnen vreemd doen. Maar kom, ik ga naar huis. Tot ziens en tot morgen, jongens!”

Gerben ging naar het dorp en Hielke en Sietse hielpen vader bij het opbergen van het gereedschap in de smederij. In een hoek lagen buizen, die Sietse op een idee brachten.

„Kijk,” zei hij tegen Hielke. „Van twee buizen kunnen we best twee drijvers maken voor een waterfiets.”

„Waarom wil je een waterfiets maken?” vroeg Hielke. „We hebben toch onze boot?”

„En als er weer een oliecrisis komt en we geen benzine meer

kunnen krijgen, hoe wil je dan varen? Met een waterfiets kun je overal naar toe en het kost niets. Ik ga vader vragen of wij deze pijpen mogen hebben.”

Klinkhamer kwam kijken. Hij zag dat de stukken pijp die Sietse aanwees, waren gemaakt van dun plaatijzer. Ze hadden een diameter van dertig centimeter en waren bijna drie meter lang. „Dat zijn afgedankte afzuigbuizen uit de boterfabriek,” zei Klinkhamer. „Tegenwoordig gebruiken ze daarvoor plastic. Jullie mogen ze wel hebben, maar wat gaan jullie ermee doen?”

„We maken er drijvers van voor een waterfiets,” vertelde Sietse, „dan kunnen we toch varen als er geen benzine is voor de Kameleon.”

„Jij denkt goed vooruit,” lachte Klinkhamer en hij gaf zijn toestemming voor het gebruik van de pijpen.

„En last u dan de uiteinden dicht?” vroeg Sietse.

„Dat wil ik wel doen, mits jullie er vier ronde plaatjes voor knippen die in de openingen passen,” zei Klinkhamer.

Met dat knippen van de plaatjes waren de jongens voorlopig geruime tijd zoet. Op een stevig stuk plaatijzer trokken ze met een passer vier cirkels en toen kon het knippen beginnen. Dat deden ze met een schaar waaraan een lange handle zat. Om de schaar door het plaatijzer te laten snijden, moest er flink

aan de handle worden getrokken. Klinkhamer liet hen hun gang maar gaan. Toen onze vrienden twee ronde schijven klaar hadden, kwam veldwachter Zwart op bezoek.

„Wat worden dat, jongens?” vroeg hij. „Vliegende schotels?”

„Nee, meneer Zwart,” zei Hielke. „Hiermee maken we de drijvers van onze waterfiets dicht.”

„Zo? Ik vreesde al dat jullie valse munten gingen maken voor de snoepautomaat. Dus onze vloot krijgt er binnenkort een nieuwe aanwinst bij? Dat zal wel weer de gebruikelijke sensatie geven!” En met die voorspelling verliet Zwart de jongens en hij fietste naar het meer.

„Het valt me mee dat Zwart het niet verbood,” zei Hielke, waarop Sietse antwoordde dat er nergens op het water borden stonden met een fietsverbod. Wanneer iedereen een waterfiets zou maken, werd het natuurlijk moeilijker. Dan zouden er waarschijnlijk fietsvaarpaden moeten worden gemaakt.

Aldus fantaserend knipten ze nog twee ronde plaatjes, maar toen was het reeds tien uur en vond Klinkhamer het te laat om nog te gaan lassen.

De volgende morgen kwam er een jongen in de smederij die Louw Vrolijk heette. Zijn vader werkte op de boterfabriek. Louw kwam vragen of Hielke en Sietse ook gingen varen.

„Ja, jô! Je boft,” zei Sietse. „Je mag mee om Gerben te helpen. We gaan een praam vol meubels halen uit het dorp aan de overkant.”

„Dat wil ik best!” vond Louw. „Hoe laat vertrekken we?”

„Nu meteen!” zei Sietse. „Over een kwartier moeten we bij de boerderij van Jellema zijn!”

Ze gingen naar het boothuis en voeren weldra met de Kameleon over het meer in de richting van een grote windmolen die op de polderdijk stond. Die molen heette de Woudaap en daarin woonde de familie Dijkstra. Hun zoon Kees was ook een vriend van onze schippers en toen Sietse de hoorn van de Kameleon liet klinken, kwam Kees gauw naar de waterkant hollen. Hij kreeg een plaatsje op het voorbankje naast Louw en toen voer de Kameleon verder naar de boerderij van Jellema.

Voor de wal lag een lege praam. Sietse stuurde de Kameleon ernaast. Hij liet de hoorn weer een paar maal klinken en daarop verscheen Gerben. Over zijn schouder droeg hij een lange vaarboom.

„Goedemorgen, vrienden!” riep hij. „Ik zie dat het hele stel compleet is. Dat zal dan wel weer kunst- en vliegwerk worden. Hoe meer helpers, hoe meer brokken!”

„Ik blijf wel zitten kijken,” bood Kees aan.

„Niks, hoor,” ging Sietse er tegen in. „We helpen allemaal! Des te eerder is het werk klaar!”

Gerben legde de vaarboom in de praam en maakte de touwen los. De Kameleon begon de praam voor zich uit te duwen. De tocht naar de overkant was begonnen.

„We hebben goed weer, jongens,” zei Gerben. „Er komt geen regen, want anders had ik een groot dekzeil moeten meenemen. En daarmee beleef je soms de gekste dingen. Ik heb eens een praam vol zaagsel naar de overkant gebracht waarover ik een groot zeil had gespannen, zodat het niet kon wegwaaien. Maar midden op het meer kwam de wind onder het zeil en tilde de hele schuit omhoog. Als in een luchtschip vloog ik op ongeveer drie meter hoogte boven het water. Ik dacht eraan om overboord te springen, maar de praam vloog zo rustig en stabiel, dat ik het zelfs prettig begon te vinden.

Alle schippers op het meer keken hun ogen uit toen ik over hen heen vloog. De politieboot begon me te achtervolgen en de brigadier riep: Kom ogenblikkelijk naar beneden! Dat kan ik niet! riep ik terug. Zorg dan dat de wind onder het zeil vandaan gaat! riep de brigadier. Ik naderde reeds de overkant en dacht: drommels, als de boot straks boven land vliegt, kan ik wel een hele rare landing moeten maken. Bijvoorbeeld boven op een huis of op de kerktoeren. De wind moest onder

het zeil vandaan had de brigadier geroepen en hij had gelijk. Dat was de enige mogelijkheid om te landen. Ik klom tot het midden van het bolstaande zeil en maakte er met mijn zakmes een snee in van ongeveer vijftien centimeter. Dat hielp. De lucht kwam met kracht onder het zeil vandaan. Net zoals een walvis zijn lucht uitblaast zo vloog een straal zaagsel door de opening naar buiten. Het leek wel een wolk stoom, maar gelukkig ging de praam heel geleidelijk naar beneden. En precies voor de ingang van het kanaal daalde de boot weer in het water!”

„En was toen alle zaagsel weggeblazen?” vroeg Louw lachend. „Wel nee! Zo’n zaagselstraal lijkt meer dan het is. Er was niet meer dan een emmertje vol verloren gegaan. Maar ik ben nog nooit zo vlug en zo gemakkelijk naar de overkant gevaren!”

„Dus jij bent behalve boerenknecht en schipper ook nog piloot?” vroeg Hielke.

„Ja, ja,” pochte Gerben. „En dan ben ik nog brandweerman, muzikant en hulpagent!”

„Hulpagent?” vroeg Kees.

„Ja zeker. Ik heb al meermalen Zwart geholpen bij het vangen van dieven!”

„Wij hebben Zwart ook geholpen,” vond Sietse. „Maar daarom zijn we nog geen hulpagenten!”

„Daarvoor zijn jullie nog te jong,” beweerde Gerben. Hier eindigde dit nogal fantastische gesprek door de nadering van een oude boeier zonder mast. Het vaartuig zag er nogal verwaarloosd uit, maar het voer vrij snel. Een zwaar ronkende dieselmotor zorgde voor de voortstuwing. Onze vrienden keken er met verwondering naar en die verwondering werd nog groter toen ze de naam van de boot lazen. Rambam stond er aan weerszijden van de boeg en daar lachten Louw en Kees om.

Maar de jongens die met de Rambam voeren, riepen dreigend: „Lachen jullie maar! Vanaf vandaag is onze boot de beste van het meer!”

De grootste jongen, die aan het roer stond, riep: „We varen jullie nog weieens naar de kelder, opscheppers!”

„Dat is Jouke Beintema met zijn vrienden,” zag Hielke.

„Jouke is een rijke boerenzoon met wie we al eens ruzie hebben gehad. Ze hadden ons beroofd en in een schuur opgesloten.”

„Dat belooft dan weer wat fraais te worden,” voorspelde Gerben. „Die jongens zijn zeker jaloers op jullie Kameleon en daarom hebben ze nu een grotere boot met een zwaardere motor. Kijk in het vervolg maar goed uit voor die knapen. Ze zullen vast en zeker de Kameleon proberen te

rammen. Hun boot heet immers de Rambam?!”

„Laat ze maar komen,” vond Sietse. „Onze boot is van ijzer en hun boot van hout dat al jaren oud is. De Rambam ligt eerder in elkaar dan de Kameleon!”

„Toch is het verstandiger om een botsing te voorkomen,” zei Gerben. „De Kameleon kan veel vlugger zwenken dan die logge boeier, dus kunnen jullie hen best ontwijken.”

„Je denkt toch zeker niet dat ik steeds voor die pummels op de vlucht ga?” vroeg Sietse verontwaardigd.

„Wel nee! Ik weet best dat jij voor niemand bang bent,” zei Gerben. „Maar je moet wel je verstand gebruiken!”

De boten voeren het kanaal in naar het dorp, dat even verder lag. Op aanwijzing van Gerben stuurde Sietse de boten bij een smal straatje naar de wal.

„In dat tweede huis woont mevrouw Bosma,” vertelde Gerben. „Vandaar moeten we de meubels naar de praam dragen.”

„Dat is telkens vijftig meter lopen,” zag Kees. „Nu begrijp ik waarom wij mee moesten om te helpen!”

„Niet zeuren, Kees,” zei Hielke. „Kom, we gaan beginnen.” Ze volgden Gerben naar de woning, waar een vrouw en haar zoonje zaten te wachten.

„Daar ben ik dan!” riep Gerben luidruchtig. „Ik heb de beste

helpers uit ons dorp meegenomen, dus zal het werk vlot verlopen! We beginnen met die grote kast!”

Gerben trok de kast op zijn kant, zodat Hielke en Sietse ieder een poot konden grijpen, waarna ze het zware meubel de deur uit naar de praam droegen.

„Dat ging prima, jongens,” vond Gerben toen de kast aan boord was gebracht. „Ik zeg maar, eerst de zware stukken, want we zijn nu nog fit!”

Een paar kleinere kasten werden op dezelfde manier naar de praam gedragen. Mevrouw Bosma liet haar zoon Jan samen met Louw en Kees, de deken, kussens en allerlei andere dozen kleingoed aan boord brengen. De tafels, de stoelen, een wasmachine, een gasfornuis, van alles en nog wat werd met vereende krachten in de praam geladen totdat het huis helemaal leeg was.

Mevrouw Bosma vroeg aan Gerben of hij ook koffie lustte, waarop Gerben verbaasd vroeg: „Heeft u koffie?”

„We zouden naar het café kunnen gaan,” zei mevrouw.

„O nee, daar heb ik geen tijd voor,” riep Gerben. „We gaan varen! Des te eerder zijn we thuis!”

Mevrouw Bosma ging in de praam op een stoel zitten en Gerben volgde haar voorbeeld. Het zoontje van mevrouw Bosma kwam bij onze vrienden in de Kameleon, waarna ze

vertrokken.

„Hoe heet je?“ vroeg Kees.

„Jan Bosma.”

„Hoe oud ben je?“

„Dertien jaar!”

„Dertien jaar?“ riep Kees verbaasd. „Ik dacht dat je pas tien was!”

„Dat denken de meeste mensen omdat ik nogal klein ben,” zei Jan. „Maar met harde wind ben ik in het voordeel, ik kan gewoon onder de wind doorlopen!” De vrienden lachten.

„Jij komt zeker ook bij ons op school?“ vroeg Sietse.

„Ja, want ik ben nog lang niet geleerd genoeg,” vertelde Jan. Door zijn antwoord viel Jan meteen goed bij de jongens in de smaak en hij mocht in het vervolg ook met hen in de Kameleon varen.

En dat wilde Jan reuze graag.

De boten hadden het meer weer bereikt en voeren snel voor de wind in de richting van de stenen brug.

Opeens riep Gerben: „Pas op, Sietse! Kijk uit!”

Een boot die hen tegemoetkwam, voer regelrecht op hen af.

Het was de Rambam.

„Dat is de bende van Jouke Beintema!” riep Jan. „Ze plaagden mij steeds omdat ik geen lid van hun club wilde

worden. Die Jouke is tot alles in staat!”

Sietse liet de hoorn éénmaal klinken ten teken dat hij rechts ging passeren. Maar Jouke bleef regelrecht naar de praam sturen.

„Wilverdraaid!” riep Sietse. „Wat een schooier!” Snel wierp hij het roer om en kon toen nog net op tijd de praam langs de boeier sturen. Maar de Kameleon kon de boeier niet meer ontwijken. Op een heel ongunstige plaats, namelijk in het midden van het zijboord, werd de Kameleon door de Rambam aangevaren. De meeste boten zouden een flinke deuk hebben opgelopen, maar de sterke Kameleon vertoonde zelfs geen schrammetje, hoewel ze toch met een flinke schok opzij werd geduwd.

„Dat zullen we jullie nog wel betaald zetten, stommerikken,” schold Sietse. „We laten ons niet door jullie aan de kant duwen.”

„Snertschippers!” riep Jouke. „Jullie kennen de regels niet! Jullie passeren aan de verkeerde kant!”

Sietse wilde verontwaardigd terugroepen dat juist zij aan de verkeerde kant waren gepasseerd, toen Kees riep: „Ai! Kijk! Een plank van hun boot is helemaal los!”

„Dat is hun verdiende loon!” vond Sietse.

Door de botsing was bij de boeg van de Rambam een plank

losgeraakt en vertoonde zich een flink gat in de romp.

„Ze hebben geluk gehad,” riep Louw. „Als de onderste plank was losgeraakt, had hun boot al vol water gestaan!”

„Die boot lijkt sterk, maar is niets waard!” zei Hielke.

„Het hout is helemaal dood. Nog een paar aanvaringen en de Rambam zinkt als een baksteen!”

Jouke en zijn vrienden hadden de schade aan hun boot ook ontdekt en dreigend riepen ze dat ze naar de politie gingen en dat ze schadevergoeding eisten. Inderdaad zette de Rambam koers naar de politieboot, die in de verte naderde.

„Ze zijn niet goed wijs,” zei Louw. „Het is toch hun eigen schuld? Er was genoeg ruimte om te passeren en toch veroorzaakte de Rambam een aanvaring.”

„Letten jullie even op,” riep Gerben. „Zo gaan we de stenen brug voorbij!”

Sietse stuurde de boten weer in de goede richting. Op dat moment werden ze door de politieboot ingehaald.

„Hallo, jongens,” groette de brigadier. „Wat is er precies met de Rambam gebeurd?”

„Die kwam recht op ons aanvaren, meneer,” vertelde Sietse.

„Ik heb een signaal gegeven, maar ze bleven met opzet op ons aansturen. We hebben nog geprobeerd hen te ontwijken, maar dat lukte maar half.”

„Juist! Het klopt!” zei de brigadier.

„Heeft u het dan gezien?” vroeg Kees hem verwonderd.

„Inderdaad, jongeman! We hoorden het signaal en zagen toen door de kijker wat er gebeurde. Jullie boot heeft geen schade? Dan wens ik jullie verder goede vaart!”

De politieboot voer verder het meer over en Sietse stuurde de praam en de Kameleon onder de brug door de poldervaart in.

„Als de Kameleon beschadigd was geweest,” zei Gerben, „hadden jullie een vergoeding kunnen krijgen met de hulp van de politie. Zo zie je maar hoe nuttig het is als je op tijd het juiste signaal geeft.”

„Krijgt Jouke nu een boete omdat hij de schuldige was?” vroeg Jan.

„Hij zal wel een waarschuwing hebben gekregen,” dacht Gerben. „Verder is zijn boot beschadigd en dat is op zichzelf al een straf.”

„Jouke zit vol met gemene streken,” vertelde Jan. „Hij plaagde me steeds omdat ik nogal klein ben. Grotere jongens durft hij niet aan!”

„Dan kun je maar beter hier komen wonen,” zei Gerben.

„Wij houden niet van plagen!”

De Kameleon duwde de praam steeds verder totdat het

boerderijtje van Bosma was bereikt. Daar werd met vereende krachten alle huisraad uit de praam naar het woonhuis gedragen en kon mevrouw Bosma haar nieuwe woning gaan inrichten.

Het was al twaalf uur geweest en Gerben en de jongens moesten naar huis. Snel werd de praam naar de boerderij van Jellema geduwd en daarna voer de Kameleon naar de Woudaap. Daar sprong Kees op de wal en hij holde naar huis, want hij zag zijn vader en moeder reeds aan tafel zitten. De Kameleon ging snel naar het dorp en toen Hielke en Sietse thuiskwamen, moesten ze natuurlijk vertellen over hun nieuwe vriendje Jan en over de aanvaring met de Rambam. „Drommels,” zei Klinkhamer. „Dat van die Rambam staat me niks aan. Daar komt alleen maar narigheid van. Jullie moeten maar steeds zover mogelijk uit hun buurt blijven!” „Dat is gemakkelijk genoeg,” vond Sietse. „Hun boot maakt veel lawaai, maar vaart heel wat minder snel dan de onze. En wij houden ons aan de verkeersregels en die kent Jouke niet eens. Hij vaart hun Rambam vast en zeker naar de haaien!” „Dat moet Jouke zelf maar weten,” zei Klinkhamer. „Maar ik wil niet dat jullie hem daarbij helpen. Jullie zijn gewaarschuwd!” „Over en sluiten!” antwoordde Sietse, alsof het een draadloos

telefoongesprek was, en Hielke lachte.

HOOFDSTUK II

De Panter helpt Jan en zijn moeder

Klinkhamer had de drijvers voor de waterfiets dichtgelast. Hielke en Sietse maakten ze met ijzeren strippen op enige afstand aan elkaar vast. Op de strippen werd een oude damesfiets gemonteerd. Tot volle tevredenheid van Klinkhamer maakten de jongens alles heel solide vast met bouten en moeren. De onderkant van het achterwiel zat gelijk met de drijvers en het voorwiel was weggenomen, in plaats daarvan zaten er aan de vork twee kabeltjes die naar een klein roer liepen achter tussen de drijvers. Zo kon je met het fietsstuur het roer bedienen.

Rond het achterwiel werden acht rechthoekige plaatjes ijzer gemonteerd, dat waren de schoepen, die zoals bij een echt waterrad voor de voortstuwing moesten zorgen. Louw en Kees hielpen daarbij dapper mee en ook Jan Bosma kwam naar de smederij om een steentje bij te dragen. Toen alles klaar was, controleerde Klinkhamer het kunstwerk en verklaarde: „Het is prima vakwerk. Alles zit goed stevig in elkaar!”

„Maar dat is ook geen kunst als je vader smid is,” zei Kees.

„Vader heeft alleen de buizen dichtgelast!” riep Sietse verontwaardigd. „Al het andere werk hebben we zelf bedacht en gedaan!”

„Inderdaad,” beaamde Klinkhamer. „Ik ben er zelfs trots op dat jullie het zonder mijn hulp zo goed hebben klaargespeeld. Maar alles is wel extra zwaar gemaakt en dat merk je natuurlijk bij het varen.”

„Het is geen racefiets,” lachte Hielke. „De hoofdzaak is dat het vehikel moet kunnen varen.”

„Zullen we dat nu gaan proberen?” vroeg Louw.

„Wel nee,” zei Sietse. „Eerst moet alles worden geleverd.”

„Ik zou eerst een proefvaart maken, Sietse,” raadde Klinkhamer aan. „Als die slaagt, kunnen jullie gaan schilderen!”

Sietse begreep dat het inderdaad verstandiger was eerst te onderzoeken hoe de fiets het deed en dus droegen ze het hele geval naar het randje van de vaart. Hielke maakte er een stuk touw aan vast om het wegdrijven te voorkomen en toen werden de drijvers te water geduwd. De waterfiets schoot vooruit en het was maar goed dat Hielke het touw vasthield. Nadat de fiets keurig naast de wal was getrokken, was Sietse de eerste die op het zadel ging zitten. Hielke maakte het touw los

en Sietse begon de trappers in beweging te brengen. Het wiel met de schoepen wierp een sproeistraal naar achteren en onder het hoerageroep van zijn vrienden fietste Sietse met flinke snelheid naar de brug en verdween aan de andere kant uit het zicht.

„Zullen we hem met de Kameleon achternagaan?” stelde Kees voor, maar op dat moment verscheen Sietse weer onder de brug en kwam terug.

„Hoe gaat het?” vroeg Louw.

„Het gaat prima,” zei Sietse. „Maar je moet zwaarder trappen dan bij gewone fietsen!” Hij stelde voor de fiets meteen uit het water te halen, zodat die kon drogen. Alles moest immers nog worden geverfd. Het kostte veel inspanning om de fiets op de wal te trekken, want het gevaarte was nogal zwaar. Nadat de drijvers goed waren afgedroogd, werd het geheel citroengeel geschilderd.

Gerben kwam ook even kijken. „Is dat een speciale boot voor het vervoer van fietsen?” vroeg hij.

„Wel nee, het is een waterfiets!” riep Kees.

„Een fiets die over het water rijdt? De kunst is tegenwoordig wel groot! En hoe heet dat vaarvoertuig?” vroeg Gerben. „De gele koorts? Of het gele gevaar?”

„Hij heet de gele panter!” vertelde Louw.

Die naam vonden ze allemaal zo mooi dat aan weerszijden van elke drijver de naam Panter werd geschilderd.

Gerben ging naar de smederij en zei tegen Klinkhamer:

„Daar achter op het grasveldje is het net een dierentuin. Er lopen vijf apen, een Kameleon en een gele panter!”

„Gele panter?” vroeg Klinkhamer. Op dat moment zag hij door de achterdeur de waterfiets. „Die jongens weten toch wel bijzondere namen te bedenken,” vond hij.

„Waarom die fiets er nu weer bij moet, begrijp ik niet,” mopperde Gerben. „Het is al druk genoeg op het meer! Als iedereen met dat soort fietsen begint, kan er straks geen boot meer varen. Maar dat vehikel zal misschien wel gauw in elkaar liggen. Eén botsing met een boot en het is gebeurd!”

Of Gerben gelijk kreeg?

Wel, de volgende morgen was de verf droog en kon de fiets weer varen. Om de tewaterlating met minder moeite te doen verlopen, had Sietse twee afgedankte rolbaantjes aan de kant van de vaart gelegd. De rollen van de baantjes waren roestig, maar ze draaiden nog bijzonder goed. Sietse gaf alle draaipunten nog een paar druppels olie. Daarna werden de drijvers van de Panter elk op een rolbaantje gezet. Doordat de wal schuin afliep, lagen de baantjes ook schuin en moesten de jongens hun Panter tegenhouden omdat hij meteen te water

wilde rollen.

„Houd vast!” riep Sietse. „Ik ga er meteen op zitten!”

„Dat kan niet!” waarschuwde Hielke. „Je duikt met de hele fiets over de kop!”

„Wel nee, de drijvers gaan van voren onder water en stijgen dan meteen weer omhoog. Je zult zien, het gaat geweldig!” beweerde Sietse. „Los maar, jongens!”

Kees was zo ondeugend om de fiets nog een extra duw mee te geven, zodat de Panter snel de vaart inrolde. Met een plons doken de voorste stukken van de drijvers onder water en het leek er even op dat Sietse inderdaad over de kop zou duikelen.

„Daar heb je het gedonder al!” riep Hielke. „Heb ik het niet gezegd?”

Maar Sietse was zo pienter om zich achter van het zadel te laten glijden. Daarmee verplaatste hij het gewicht naar achteren en kwamen de drijvers weer boven. Zo dreef de fiets snel de vaart in. Sietse begon te trappen en stuurde weer terug naar de wal. „Ik doe het nog eens over!” riep hij.

Zonder veel moeite werd de Panter over de rolbaantjes op de wal getrokken.

„En nu ga ik het helemaal alleen doen,” zei Sietse. Hij hield zich aan het zadel vast, terwijl hij met de benen op de drijvers

stond. Zo rolde hij de vaart in, waarbij de Panter nu helemaal niet de neiging toonde over de kop te slaan. „Hebben jullie het gezien?” riep Sietse. „Op deze manier is er geen kunst aan! Het lukt altijd!”

Natuurlijk moest iedereen het een keer proberen.

Veldwachter Zwart kwam erbij kijken en moest lachen om de handigheid van die tewaterlating. „Jullie moeten er nog een vlag op zetten, jongens,” zei Zwart. „Daarmee lopen jullie minder risico om door een schip te worden overvaren!”

Dat vonden de jongens een goede raad en Sietse ontdekte een fietsvlaggetje, dat hij met een rechtopstaande stang aan het stuur bevestigde.

Vervolgens trok Sietse zijn kleren uit en in zijn zwembroek ging hij op het zadel zitten en hij liet zich weer met de Panter in het water glijden.

Om te onderzoeken hoe stabiel de Panter in het water lag, begon Sietse allerlei proeven te nemen. Eerst probeerde hij de ene drijver uit het water te lichten door op de andere drijver te gaan staan en aan het zadel en het stuur te trekken. Maar het lukte hem niet, beide drijvers bleven in het water. „Hij zal niet omslaan!” riep Sietse. Daarna ging hij op de uiterste punt van een drijver staan. Hij zakte tot zijn knieën in het water, maar verder gebeurde er niets. En wat Sietse verder

ook allemaal probeerde, de Panter sloeg niet om en richtte zich steeds weer op.

„Je kunt er best mee in een zware storm over het meer varen!” dacht Kees en dat waren ze allemaal met hem eens. Sietse trok zijn kleren weer aan en zei dat hij nu rond het meer wilde fietsen. Hij vertrok en Hielke en de vrienden volgden hem met de Kameleon. Sietse ging eerst langs de polderdijk. De vissers die daar zaten te hengelen, keken lachend naar hem en hadden er bewondering voor dat de fiets zo snel door het water kliefde.

Een meneer in een auto wenkte de jongens naar de wal en vroeg: „Hebben jullie een tekening van deze fiets? Ik zie dat hij gemakkelijk en vrij snel vaart. Wie heeft het allemaal voor jullie berekend?”

„Berekend?” riep Sietse verbaasd. „Niemand! We hebben alles gewoon uit ons blote hoofd gemaakt!”

„Dat is dan wel reuze toevallig,” vond de meneer. „Want de omtrek van het wiel, het aantal schoepen en de grootte ervan, de versnelling, de waterverplaatsing van de drijvers en al die factoren zijn bepalend voor het snel en licht varen van de fiets. En dat hebben jullie allemaal zomaar gegokt?”

„We hebben gewoon gedaan wat volgens ons goed was,” vertelde Hielke.

„Het is wonderbaarlijk,” meende de meneer. „Ik zou wel graag de maten van dit vaartuig willen hebben.”

Van de jongens mocht hij alles wel nameten, maar daarvoor moest hij dan maar naar de smederij gaan als de Panter weer thuis was.

Dat vond de man een prachtig aanbod en met een „tot ziens”, vertrok hij.

„Die zien we toch nooit meer,” zei Sietse. Ze voeren verder naar de Woudaap.

Daar stond Dijkstra verwonderd te kijken. Meteen riep hij naar zijn zoon in de Kameleon: „Kees! Jij gaat niet op dat ding! Ik waarschuw je! Als je met een nat pak thuiskomt, bind ik je aan een molenwiek en laat je net zolang ronddraaien tot je weer droog bent!”

„Ik houd mijn haar en mijn sokken wel droog!” riep Kees.

Intussen begon Sietse sneller te trappen. Een motorboot met een hoge hekgolf erachter deed de Panter geducht op en neer deinen. Het schoepenwiel raakte bijna het water niet waardoor Sietse nog sneller kon trappen. Het gevolg was dat een waterstraal naar achteren spoot precies in de Kameleon. Louw, Jan en Kees kregen de volle laag en Hielke stuurde de boot gauw opzij.

„Dat weten we ook weer!” riep Hielke lachend. „We kunnen

niet achter de Panter varen, want die gooit met water!”

Sietse had er niets van gezien, hoe hij de jongens nat sproeide, hij wuifde vrolijk naar de gasten op het terras van het Paviljoen die lachend naar hem keken.

De jongens vervolgden hun tocht naar de ingang van het kanaal toen daar een wonderlijk vaartuig het meer opvoer. „Moet je dat zien!” riep Kees. „De Rambam is bepantserd. Ze denken zeker dat het nu een echte Ramboot is. Eén botsing met de Kameleon en al het blik ligt aan gruzelementen.”

Jouke Beintema had zijn oude boeier behangen met grote stukken blik die aan weerszijden van de boeg met stukken touw waren vastgebonden.

„We zullen hen niet rammen,” zei Hielke. „Vader heeft het ons verboden!”

De kapitein van de Rambam dacht daar heel anders over. Hij wilde graag wraak nemen voor de averij die zijn boot bij de botsing met de Kameleon had opgelopen. Maar hij wist dat de Kameleon sterker was dan de Rambam en daarom viel zijn keus nu op de waterfiets, die vast een gemakkelijke prooi moest zijn. Vlug stuurde hij de Rambam erop af.

„Daar komt Jouke weer,” riep Kees. „Hij zoekt ruzie. Geef zijn boot een goeie poeier, Hielke! Probeer hem vlak achter het plaatijzer te raken!”

Maar de Rambam stuurde naar de waterfiets.

„Pas op, Sietse!” schreeuwde Louw.

Sietse zag het gevaar en probeerde voor de boeg van de Rambam weg te vluchten. Het lukte maar half en de boeier voer op de achtereinden van de drijvers, die geheel onder water werden geduwd. Er klonk een schurend geluid en dan: rang. Er viel een stuk plaatijzer van de Rambam, dat in het meer verdween. Sietse had geluk gehad, want doordat de touwen knapten, liet het plaatijzer los en daardoor kwam ook de Panter vrij. Waren de touwen niet gebroken, dan was de waterfiets door de Rambam meegesleurd en wellicht zwaar beschadigd.

Sietse was reuze kwaad en riep: „Kraak hem, Hielke! Geef hem van katoen! Laat hem niet ontkomen!”

Met luid ronkende motor ging de Rambam ervandoor en de Kameleon zette de achtervolging in.

Tot grote vreugde van Jouke en zijn vrienden bleek de Kameleon hen niet te kunnen inhalen. Snel voeren beide boten over het meer.

„Kun je niet harder, Hielke?” riep Kees. „Als Sietse aan het stuur zit, gaat de Kameleon veel sneller.”

„Het komt wel goed,” antwoordde Hielke. „Ik wacht een gunstig moment af om hen te pakken!”

De Rambam voer rond het eiland en koerste dan weer terug.
De Kameleon volgde in haar kielzog.

„Ze willen terug naar het kanaal!” zag Louw.

Hielke gaf de motor meer gas zodat de Kameleon op een afstand van ongeveer tien meter naast de Rambam kwam. Zo naderden ze de ingang van het kanaal, maar als Jouke naar binnen wilde varen, moest hij langs de Kameleon, die nu tussen hem en de ingang voer. Jouke was wel zo verstandig niet het risico van een botsing met de Kameleon te lopen en daarom maakte hij maar weer een ronde over het meer.

De Kameleon bleef trouw volgen. Kees vroeg verontwaardigd waarom Hielke dat deed. Hij had die gammele Rambam toch allang een stoot kunnen geven? Maar Hielke lachte een beetje geheimzinnig en bleef met de Rambam meevaren zonder aan te vallen. Na drie ronden over het meer te hebben gevaren, stopte de motor van de Rambam toen hij juist rond het eiland voer.

„Ha!” riep Louw. „Nu kun je ze pakken, Hielke!”

Maar Hielke stopte de motor van de Kameleon en bleef toekijken hoe Jouke probeerde de machine weer op gang te krijgen. Toen riep een van de helpers dat er geen diesel meer in de tank zat.

„Daar heb ik op gewacht!” zei Hielke. „Die zware motor zuipt

veel als er hard wordt gevaren. Daarom heb ik hen steeds opgejaagd. Nu zullen ze met de vaarboom hun zware boot naar huis moeten duwen!”

Inderdaad liet een van de jongens de vaarboom in het water glijden en hij zette zich schrap om de Rambam vooruit te duwen.

„Die zijn voorlopig nog niet thuis,” zei Louw. „Maar waar is Sietse gebleven?”

Allemaal tuurden ze langs de oever van het meer, maar de Panter was nergens te zien, totdat uit de verte het aanhoudend klingelen van een fietsbel klonk. Het geluid kwam uit de richting van het dorp. Sietse was al bijna bij de brug.

Snel voer de Kameleon naar hem toe.

„Ben je niet erg moe?” vroeg Hielke.

„Wel nee,” zei Sietse. „Ik kan wel de hele dag door blijven fietsen, maar het is bijna twaalf uur. Jullie hebben Jouke fijn te pakken gehad! Hij had zeker geen diesel meer?”

„Had jij de Rambam ook niet getorpedeerd?” vroeg Kees verwonderd.

„Wel nee,” zei Sietse. „Dat mag niet. Zoals Hielke het heeft gedaan, was heel goed. We moeten hen in het vervolg alleen maar bedreigen, want ze zijn doodsbang voor een aanvaring!” En dat waren ze allemaal met Sietse eens.

Die middag mochten ze om de beurt met de waterfiets varen. Kees was de eerste die het ging proberen, maar juist toen hij wilde vertrekken, kwam de meneer op bezoek die zo graag de maten van de Panter wilde nemen.

„Mag het even, jongens?” vroeg hij.

„Gaat uw gang,” zei Sietse. „U bent net op tijd. Als u vijf minuten later was gekomen, waren we weg geweest.”

„Dan ga ik gauw meten. Ik zal jullie niet lang ophouden,” merkte de man op en met een oprolbaar meetlint werden de maten genomen en genoteerd, waarna hij hen bedankte en vroeg wat hij hen schuldig was.

„Helemaal niets,” antwoordde Hielke.

Maar de meneer beweerde dat het hem toch wel iets waard was en hij nam een briefje van tien gulden uit zijn portefeuille. „Hier!” zei hij tegen Jan. „Jij bent zeker de jongste? Dan is dit fooitje voor jou! Dag, jongens!”

De man vertrok en Kees zei vergenoegd: „Daar kunnen we heerlijke gebakjes en ijs voor kopen!”

„Dat had je gedacht,” vond Sietse. „Het geld is van Jan, want hij heeft het eerlijk gekregen!”

„Dat is niet helemaal eerlijk!” riep Kees. „We hebben er allemaal recht op, want we hebben deze fiets met z’n allen gemaakt!”

„Heel toevallig heb jij er het minste aan gedaan,” zei Hielke.
„Ik ben ervoor dat Jan het geld houdt! Wie is er tegen?”
Alleen Kees was er tegen.

„De meeste stemmen gelden!” riep Louw. „Jij mag met dat briefje doen wat je wilt, Jan!”

„Ik zou het graag aan mijn moeder willen geven,” zei Jan.
„Maar als jullie willen worden getrakteerd, ga ik er wel gebak voor kopen.”

„Jij koopt niets!” verkondigde Sietse. „Kom op, we gaan varen! Kees, vooruit, stap op de fiets of anders gaat er een ander op!”

Kees gleed met de Panter de helling af en fietste naar het meer. De anderen volgden hem in de Kameleon. Het fietsen beviel Kees zo goed dat hij begon te zingen en helemaal niet meer aan gebakjes dacht. Maar toen hij de Woudaap naderde en zijn vader op de dijk zag staan, stuurde hij gauw naar de wal en stapte af. Louw mocht nu verder fietsen en hij deed dat tot aan het Paviljoen.

Toen was de beurt aan Jan. Hij fietste langs de aanlegsteiger van het Paviljoen, waar een man riep: „Hé, jô! Waar kun je die fietsen huren?”

Vanuit de Kameleon riep Sietse: „Nergens! De fiets is van ons!”

Maar Jan legde gauw aan en zei tegen de man: „Voor een rijksdaalder mag u vanhier rond het eiland fietsen.”

„Dat is wel een beetje duur, vriend,” vond de meneer. „Kan het niet voor een gulden?”

„Maar dat is toch te gek,” riep Kees. „Mag Jan de fiets zomaar verhuren?”

„Hij wel,” antwoordde Sietse. „Wij mogen het niet, maar Jan doet het voor zijn moeder!”

„Bedankt, Sietse,” zei Jan en tegen de man zei hij: „Geeft u maar een gulden!”

De meneer krom op de fiets en de Kameleon voer mee. Zo werd de waterfiets een echte attractie, die voor Jan een leuke bijverdienste opleverde, want nauwelijks was de man teruggekeerd bij het Paviljoen of er stond alweer een nieuwe klant klaar om met de Panter over het meer te varen.

Kees vond het niet leuk dat Jan het geld ontving. Daarvoor hadden ze de fiets toch niet gemaakt? Het was immers de bedoeling geweest om er zelf plezier mee te maken?

„Vind je het dan niet leuk om Jan en zijn moeder te helpen?” vroeg Hielke. „Ik vind dat juist een veel groter plezier, dan steeds zelf met de Panter rond te varen.”

„Nou ja, jullie moeten het zelf maar weten,” zei Kees.

Jan kreeg acht klanten voor een tochtje rond het eiland en dus

had hij in totaal achttien gulden verdiend en gekregen. Daar was hij reuze blij mee.

Het werd tijd om naar huis te gaan en nu was het de beurt van Hielke om de Panter terug te fietsen naar de brug. De Kameleon volgde hem niet, maar zette koers naar de Woudaap om Kees naar huis te brengen.

Vanaf de Woudaap moest Sietse de Kameleon op volle snelheid laten varen om gelijktijdig met Hielke thuis te zijn. Daar werd de Panter over de rolbaantjes op de wal getrokken en de Kameleon in het boothuis opgeborgen. De jongens liepen de smederij binnen, waar Gerben ook was. Jan toonde meteen het verdiende geld aan Klinkhamer.

„Drommels, Jan! Achttien gulden?” riep Klinkhamer. „Dat is geweldig, jongen! Wat zal je moeder blij zijn!”

„Natuurlijk!” glunderde Jan. „Ik ga het haar gauw brengen.” Hij holde naar de deur, maar bleef dan staan. „Het mocht toch wel van u, meneer Klinkhamer?” vroeg hij. „Hielke en Sietse vertelden dat zij er geen geld voor mogen aannemen.” „Dat is waar!” zei Klinkhamer. „Hielke en Sietse mogen het niet, maar jij wel!”

„Nog welbedankt, meneer Klinkhamer!” Jan sprong op zijn fiets en reed zo snel hij kon naar huis.

„Hij is een flinke jongen,” vond Klinkhamer. „Hij wil zijn

moeder graag helpen! Jammer, dat hij zo klein is.”

„Hij is klein maar dapper!” zei Gerben. „Toch bestaan er wel middelen om kleine mensen groter te maken. Zo hebben de dokters aan een kleine man hormonen toegediend waardoor hij geweldig begon te groeien. Hij werd zo groot dat als hij ’s nachts rechtop in bed ging zitten, zijn hoofd door het dak stak als een hoge fabrieksschoorsteen. De hormonen waren te sterk geweest. Toen hebben de dokters het geprobeerd met kippehormonen met als resultaat dat de man veren op zijn hoofd kreeg, en bovendien was het geen gezicht als hij ’s morgens op het dak ging zitten kraaien als een haan. Ook probeerde hij eieren te leggen, maar dat lukte niet.”

„Je bent niet goed wijs!” riep Sietse.

Maar Hielke en Louw vonden die onzin van Gerben best grappig en Hielke vroeg: „Wat hebben de dokters nog meer geprobeerd, Gerben?”

„Wel,” zei Gerben, „als ik jullie vertel dat de dokters iemand hormonen gaven van een haas en dat die man toen kampioen hardlopen van Nederland werd, willen jullie het toch niet geloven!”

„Natuurlijk niet!” riep Sietse. „Want wie was dan die kampioen hardlopen?”

„Zijn record werd niet erkend,” beweerde Gerben. „Omdat

de injectie met haashormonen werd beschouwd als doping!”
„Zo kun je wel uren doorkletsen,” vond Sietse. „Maar ik ga eten!”

„Ja, jongens, het is weer zover, we gaan eten,” zei Klinkhamer.
„Tot ziens, Gerben.”

„Tot ziens!” riepen Gerben en Louw en samen wandelden ze naar het dorp, terwijl Gerben nog veel meer verhalen vertelde over hormonen, zodat Louw de hele weg liep te lachen!

HOOFDSTUK III

Zwart op de waterfiets in actie

De volgende morgen kwam Jan lopend naast zijn fiets naar de smederij. Het achterwiel wilde niet meer draaien, het lag bijna dubbel gevouwen.

„Hoe komt dat?” vroeg Sietse.

„Ik werd aangevallen door de bende van Jouke,” vertelde Jan en zijn stem trilde van kwaadheid. „Met z’n drieën trokken ze me van de fiets en gingen er toen allemaal tegelijk op rijden. Ze probeerden met opzet mijn fiets te vernielen en toen Jouke door een kuil stuurde, zakte het achterwiel in elkaar. De schurken wilden het voorwiel ook vernielen, maar toen kwam Gerben en sloegen ze op de vlucht met hun boot. En nu zit ik met de schade. Hoe duur zal de reparatie zijn, meneer Klinkhamer?”

„Wel, Jan,” zei Klinkhamer, „als Hielke en Sietse de fiets repareren, kost het geen cent! Ze verdienen toch geen loon, nietwaar?”

„We gaan er meteen aan beginnen!” riep Sietse en hij zocht gereedschap, draaide moeren los en haalde het gekneusde

wiel uit het frame. De binnen- en buitenband werden verwijderd, waarna de jongens gezamenlijk probeerden het wiel weer recht te buigen. Ze legden het op het aambeeld en begonnen er rondom op te duwen door er met het gewicht van het hele lichaam op te gaan hangen. Het wiel werd steeds vlakker, maar toch moest Klinkhamer komen helpen om het wiel weer zuiver rond te maken. In de binnenband zaten een paar gaatjes die waren ontstaan doordat een paar spaken er doorheen waren geprikt. De lekken werden dichtgeplakt en alles kon weer worden gemonteerd. Toen de fiets bijna klaar was, kwam Kees binnen. De pijpen van Kees zijn overal en zijn schoenen waren nat.

„Waar blijven jullie toch?” riep Kees. „Ik zit al een uur te wachten!”

„Mijn fiets was stuk,” verklaarde Jan. „We hebben hem gerepareerd!”

„En hoe kom jij zo nat?” vroeg Louw en hij wees naar de pijpen van Kees’ overal.

„Ik ben achter langs de dijk gelopen,” zei Kees. „Het gras was nogal lang en nat.”

„Waarom liep je dan ook niet boven op de dijk?” vroeg Hielke.

„Omdat die schooiers vanuit de Rambam met veenpiepers

gooiden!” vertelde Kees. „Achter de dijk konden ze me niet raken!”

„Die lui beginnen wel vervelend te worden,” vond Hielke. „Eerst maken ze de fiets van Jan stuk en dan gaan ze met piepers gooien!”

„Gisteren voeren ze met opzet tegen onze waterfiets aan,” zei Sietse. „En wie weet wat ze nog meer gaan doen. Het wordt tijd dat we hun een lesje leren! Ik weet wel hoe! Kom maar mee!”

De jongens volgden hem nieuwsgierig tot achter de smederij. Daar bleef Sietse staan en zei: „Als die jongens ons met veenpiepers bekogelen, gaan wij hen bombarderen met zelfgemaakte bommen!”

„Hoe wil je die maken?” vroeg Kees. „Ga je plastic zakken vullen met water?”

„Ik ga plastic zakken vullen met roet,” vertelde Sietse en hij trok het deksel van een vat dat vol roet bleek te zitten.

„Maar daar krijg je zwarte handen van,” zei Louw.

„We komen er niet met onze handen aan!” beweerde Sietse.

„Wacht maar even!” Hij verdween in huis en kwam even later terug met een aantal plastic zakken. Van een stukje blik maakte hij een schepje en hij vulde de zakjes met roet. Hij deed de zakjes halfvol, want anders zou er bij het gooien te

veel worden gemorst en bestond de kans dat de werper minstens zo zwart werd als degene die moest worden getroffen. Er werden twaalf roetbommen gemaakt en dat vond Hielke wel genoeg. Sietse en Kees hadden er wel dertig willen maken, maar dat werd natuurlijk te gek.

De munitie werd aan boord gebracht en de Kameleon voer naar het meer. De jongens tuurden naar alle kanten en zagen op een gegeven moment de Rambam bij het eiland varen. Vol strijd lust ging Kees alvast staan, maar Hielke zei dat hij moest blijven zitten. De jongens in de Rambam mochten geen argwaan krijgen. Als ze te vroeg zouden ontdekken wat hen te wachten stond, gingen ze natuurlijk meteen aan de haal. De Kameleon voer snel langs de vaargeul in de richting van het eiland en daar zagen Jouke en zijn bemanning onze schippers naderen.

Jouke begreep best dat hij op zijn hoede moest zijn voor de sterke Kameleon en daarom stuurde hij de Rambam naar de wal en voer zo dicht mogelijk langs de daar gemeerde motor- en zeilboten.

„Jouke durft niet midden op het meer te varen!” riep Louw.

„Hij is bang dat we hem dan aanvallen!”

„Juist!” zei Sietse. „Hij zoekt bescherming bij de boten langs de wal, maar dat zal hem weinig helpen. We gaan daar ook

heen!” Sietse gaf meer gas en de Kameleon begon de Rambam snel in te halen.

„Ze zullen ons straks wel trakteren op een regen van piepers,” dacht Sietse. „Maar daar moeten we doorheen varen! Pas als we de Rambam een paar meter voorbij zijn gevaren, gooien we onze bommen. Want dan hebben we de wind mee en waait het roet niet naar ons terug. We gooien allemaal tegelijk wanneer ik roep: Vuur! En nu allemaal diep bukken en houd je hoofd tussen de handen voor bescherming tegen de aardappelen. Opgelet! Daar gaan we!”

De Kameleon, die de Rambam tot op tien meter was genaderd, begon nu op zijn snelst te varen. Zoals Sietse reeds had voorspeld, begonnen Jouke en zijn vrienden de Kameleon met aardappelen te bekogelen.

Sietse hield ter bescherming het blad van de peddel voor zijn gezicht en stuurde intussen de Kameleon snel langs de Rambam. Dan riep hij: „Vuur!”



Tegelijkertijd vlogen vijf zakjes roet naar de bemanning van de Rambam. Totaal verbluft staakten die het gooien. Toen kwamen er nogmaals vijf zakjes roet aansuizen. Vier jongens

zagen zwart van het roet, maar de vijfde, en dat was Jouke, had nog geen vlekje op zich, want hij verschool zich steeds achter zijn vrienden. In de Kameleon was nu bijna alle kruit verschoten. Nog slechts twee zakjes waren er over. Gewapend met een van die ‚bommen’ zat Sietse te wachten op een geschikt moment om Jouke te kunnen raken.

Doordat er niet meer werd gegooid, richtte Jouke zich op om te kijken waarom de vijand het vuren staakte. Meteen wierp Sietse uit alle kracht het zakje naar het hoofd van Jouke. Maar Jouke bukte en de ‚bom’ vloog over de Rambam heen.

„Je doet het fout,” zei Hielke. „Je moet het zó doen!” Hielke nam het laatste zakje en wierp het omhoog zodat de ‚bom’ boven de hoofden van de jongens in de Rambam naar beneden kwam.

Jouke zag het gevaar en wilde de ‚bom’ opvangen. Maar dat liep fout, want hij ving het zakje op met de opening naar beneden. Het gevolg was dat er een roetdouché over zijn hoofd werd gestort. Toen was Jouke het zwartst van allemaal. Een daverend gelach steeg op uit de Kameleon, maar de pret duurde maar kort, want vanachter de Rambam verscheen een luxe motorjacht, waarvan de bestuurder ook een met roet besmeurd hoofd had.

De meneer was getroffen door de ‚bom’ die door Sietse met

zoveel geweld naar het hoofd van Jouke was geworpen. Bij Jouke werd het een misser, maar zonder dat onze vrienden het wisten, werd het bij de meneer in de luxe motorboot een grandioze voltreffer. Geen wonder dat de man nu dreigend op de Kameleon afvoer.

„Weg wezen, Sietse!” riep Kees verschrikt.

Sietse gaf meteen vol gas en de Kameleon ging er als een raceboot vandoor.

Tot zijn grote spijt zag de zwart geworden man dat zijn boot lang niet zo snel kon varen als de lompe bak van die kwajongens. Daarom richtte hij zijn woede op de jongens in de Rambam. „Het is allemaal jullie schuld!” riep hij. „Ik heb zelf gezien hoe jullie met aardappelen begonnen te gooien!”

„U moet zich er niet mee bemoeien!” schreeuwde Jouke brutaal. „U heeft er niets mee te maken!”

„Heb ik er niets mee te maken?!” riep de man. „Dat zal ik je inpeperen, grote vlegel die je bent! Door jouw toedoen ben ik met roet bekogeld!” Op het moment dat de meneer aan boord van de Rambam wilde klimmen, kwam de politieboot langszij.

„Wat is dat hier?” vroeg de brigadier. „Heeft u klachten, meneer?”

„Dat heb ik zeker!” riep de man. „Door toedoen van die kwajongens zit ik onder het roet! Kijkt u eens hoe vuil ik ben!”

„Wij hebben het niet gedaan,” verdedigde Jouke zich. „De jongens van Klinkhamer deden het!”

„Maar deze jongens lokten het uit, brigadier!” riep de man.

„Ik heb zelf gezien hoe zij begonnen te gooien met veenpiepers.”

De brigadier zag in de Rambam nog een grote jute zak vol aardappelen staan en zei bars: „Geef die zak maar hier!”

Met een nors gezicht tilde Jouke de zak in de politieboot.

„En nu moet je eens goed luisteren, Jouke Beintema,” sprak de brigadier. „Als ik over jou en je kornuiten nog eenmaal klachten krijg, gaat die boot van jullie aan de ketting en is het uit met het varen! Heb je dat goed begrepen?”

„Maar die jongens van Klinkhamer deden het!” riep Jouke nogmaals. „Zij gooiden met roet!”

„Dat zoek ik verder wel uit!” zei de brigadier. „Maar jij bent gewaarschuwd!”

Intussen voer de Kameleon reeds aan de overkant van het meer en Kees zat nog steeds te lachen om de zwarte gezichten van de jongens en van de man.

„Lach jij maar,” zei Hielke. „Maar ik denk dat we wel weer goed fout zitten. De politie gaat vast aan vader vertellen dat we

met roet hebben gegoooid en dan waait er een flinke storm!”

„Misschien vertelt de politie het niet,” hoopte Sietse.

Maar die hoop kon Sietse rustig laten varen, want toen de jongens terugkeerden naar huis, lag de politieboot achter de smederij voor de wal.

„Daar heb je het al!” riep Hielke.

„Waar zijn jullie toch bang voor?” vroeg Jan. „Ik zal de politie wel vertellen hoe die lafaard van een Jouke mijn fiets vernielde en dat het dus geen wonder is dat wij iets terugdeden!”

„Het beroerde van het geval is dat vader zulke grote handen heeft,” zei Sietse.

Toch stuurde hij de Kameleon in het boothuis. Daarna liepen de jongens aarzelend naar de smederij. Behalve Jan. Die liep als eerste naar binnen, waar Klinkhamer meteen vroeg: „Waar zijn de andere boosdoeners?!”

„We zijn geen boosdoeners!” riep Jan. „We willen geen mens kwaad doen. Maar Jouke Beintema zoekt steeds ruzie! Hij heeft mijn fiets vernield en ze bekogelden Kees met veenpiepers! Gisteren probeerden ze de waterfiets kapot te varen en zo doen ze steeds gemene dingen! Toen we een halfuur geleden langs hen voeren, werden we bekogeld. Pas daarna hebben wij met zakjes roet gegoooid! Dat was alles!”

De brigadier, die samen met Klinkhamer naar Jan had geluisterd, zei: „Ik ben er wel van overtuigd dat Jouke Beintema de aanstichter van het kwaad is, maar ga nooit meer met roet gooien! Speel geen eigen rechter! Kom, als er moeilijkheden zijn, naar ons! Wij zijn er om baldadigheid te bestraffen, dat weten jullie toch?”

De vrienden, die nu allemaal in de smederij stonden, knikten instemmend.

„En dan heb ik nog een woordje te zeggen,” zei Klinkhamer. „Als jullie ooit weer aan dat vaatje roet durven te komen, zal het jullie beste dag niet zijn! Want dan tap ik uit een heel ander vaatje! Begrepen?”

Weer knikten onze vrienden instemmend. Ze hadden alles goed begrepen. Hielke en Sietse waren reuze blij dat ze er ditmaal zonder straf afkwamen.

In het dorp aan de overkant van het meer werd er door de moeders van de Rambamschippers flink gemopperd. Het roet liet zich heel moeilijk wegwassen.

Boer Beintema belde Klinkhamer op en riep zo luid dat het een groot schandaal was om zijn zoon onder het roet te gooien, dat Klinkhamer de hoorn wel een meter van zich af moest houden om geen doof oor te krijgen.

Toen Beintema was uitgetierd, zei Klinkhamer dat Beintema

zijn beklag maar moest doen bij de politie omdat die er is om baldadigheid te bestraffen.

„Dat zal ik!” schreeuwde Beintema. „Ik doe het meteen!” Hij smiet de hoorn erop en dat was het laatste dat Klinkhamer over de roetkwestie hoorde.

Beintema kreeg van de politie te horen dat hij blij mocht zijn dat zijn zoon geen proces-verbaal had gekregen. Toen kreeg Jouke een geweldige uitbrander van zijn vader, maar of dat enige indruk op de kapitein van de Rambam maakte, moeten we betwijfelen.

Jan fietste naar huis om te gaan eten. Toen hij binnenkwam, zat er een man bij moeder in de kamer. Jan hoorde hem zeggen: „Dus, mevrouw Bosma, als u een hypotheek op dit huis neemt, zult u maandelijks rente moeten betalen. Daar komt het zo ongeveer op neer!”

„Ik zal er nog eens over denken, meneer,” zei moeder Bosma. „U wordt vriendelijk bedankt voor uw inlichtingen. U hoort nog wel van mij.”

„Uitstekend, mevrouw Bosma! Ik wens u smakelijk eten en tot ziens! Dag, jongeman!”

„Dag, meneer,” zei Jan.

Moeder bracht de meneer naar de deur en kwam daarna terug in de kamer, waar Jan al was begonnen met het dekken

van de tafel.

„Heb je zo’n haast, Jan?” vroeg ze verwonderd.

„Ik heb honger,” legde Jan uit. „En tijd is geld! Misschien kan ik vanmiddag nog wat verdienen!”

„Maar, malle jongen?!” riep moeder. „Jij hoeft toch niets te verdienen? Daar zorg ik wel voor. Jij bent nog veel te jong!”

„Ja, ja, en ook veel te klein, hè?” antwoordde Jan. „Maar toch wil ik u zoveel mogelijk helpen om aan die meneer rente terug te betalen!”

„Aha, heb jij wat gehoord?” begreep moeder. „Wel, alleen als ik geld ga lenen, moet ik rente betalen, maar ik heb nog niets geleend. En misschien doe ik het ook niet.”

„Maar u heeft dus toch geld nodig?” vroeg Jan. „Nou en daarom wil ik u helpen!”

„Je bent een beste jongen, Jan,” zei moeder. „Maar maak jij je maar geen zorgen. Ik red het wel!”

Jan dacht daar anders over. Meermalen was het hem opgevallen hoe zorgelijk moeder kon kijken en hij nam zich voor, haar zoveel mogelijk te helpen.

Direct na het eten fietste hij weer naar de smederij.

De familie Klinkhamer zat nog aan tafel toen Jan voor een van de ramen verscheen en riep: „Mag ik de Panter weer gaan verhuren?”

„Hè?!” schrok moeder Klinkhamer. „Die jongen doet me gewoonweg schrikken!”

„Jan is, geloof ik, gek op geld,” zei Klinkhamer.

„Hij doet het voor zijn moeder,” verklaarde Hielke en Sietse riep: „Ga je gang maar, Jan! Wij zoeken je straks wel op!”

Jan holde naar de waterfiets, gaf die een duwtje en sprong op het zadel. Zo gleed hij met de Panter de vaart in en hij fietste naar het meer in de richting van het Paviljoen. Daar liet hij zich langs de steiger drijven en riep: „Wie wil een fietstochtje maken voor een gulden?”

Een meneer wenkte hem en Jan legde aan. De man had twee dochters, die beiden graag een tochtje wilden maken.

„Voor een gulden mag je rond het eiland fietsen en dan weer hierheen,” vertelde Jan.

Een van de meisjes ging op het zadel zitten en voer het meer op. De man gaf alvast twee gulden aan Jan.

Maar toen het meisje terugkwam, wilde ze niet aanleggen.

„Het gaat mieters,” riep ze. „Ik maak nog een rondje!”

„Dat kost dan weer een gulden,” antwoordde Jan.

„Vader betaalt wel!” riep het meisje en ze voer opnieuw naar het eiland.

Haar vader keek haar lachend na. Dan gaf hij Jan nogmaals twee gulden en zei: „Daarvoor mag Loes ook twee tochtjes

maken, nietwaar?”

„Ja zeker, meneer. Dank u wel! Ik vind het best,” zei Jan. Samen met Loes zat Jan te wachten op de terugkomst van de Panter. Daarna stapte Loes op de fiets.

Intussen kwam de Kameleon in zicht en deze legde bij het Paviljoen aan. Louw en Kees waren ook weer van de partij.

„Hoe gaat het, Jan?” vroeg Louw.

„Ik heb al vier gulden verdiend,” vertelde Jan glunderend. „Ik wilde dat ik nog een paar waterfietsen had. Dan kon ik nog meer verdienen.”

„We zullen nog een paar drijvers moeten zoeken,” zei Sietse. „Als we die hebben, kunnen we weer een fiets maken. We weten nu hoe het moet!”

„Jullie zijn goed dom geweest,” vond Kees. „De meneer die de maten nam, gaat ook waterfietsen maken. Daarvan hadden jullie er één cadeau moeten vragen!”

„Dat had je eerder moeten zeggen,” riep Sietse. „Je komt altijd te laat met je goede raad!”

De waterfiets werd meermalen verhuurd en die middag verdiende Jan twaalf gulden. Toen was het tijd om naar huis te gaan. Jan voer met de Panter terug naar de brug. Daar kwam juist een groot motorjacht onderdoor. De man die aan het roer stond, verliet even de stuurhut om een footje in het

klompje te doen dat de brugwachter hem aan een hengel toeslingerde. Doordat het jacht een moment niet werd bestuurd, voer het pal tegen het achterwiel van de Panter, die helemaal opzij werd geduwd en dreigde om te slaan. De geschrokken meneer greep gauw het roer en het jacht draaide bij, waardoor de Panter vrijkwam en zich weer oprichtte. Maar Jan, die aan één kant tot zijn heup nat was geworden, kon niet meer fietsen. Het achterwiel met de schoepen was danig gehavend.

De man stuurde het jacht naast de Panter en vroeg: „Heb je veel schade, jongeman?”

„Het wiel is stuk,” riep Jan. „Nu kan ik voorlopig niet varen. Dat is een strop.”

„Wacht, ik zal het goed met je maken,” zei de meneer en hij liep naar het achterdek en wierp zonder moeite een plastic roeibootje in het water. „Dat mag jij hebben,” riep hij. „Dan kun je toch varen. Is de zaak daarmee opgelost?”

„Dank u wel,” antwoordde Jan verheugd. „Het is te veel! Zo groot is de schade niet.”

„Het bootje is voor mij toch te klein,” vond de man. „Ik wens je er veel plezier mee!”

„Nogmaals bedankt!” riep Jan.

Het motorjacht voer verder en de Kameleon nam de Panter

op sleeptouw. Jan stapte over in het bootje. Onder de zitbank lagen twee riemen en daarmee begon Jan te roeien.

„Wat gaat dat geweldig,” zei hij enthousiast. „De boot roeit zo licht als een kano!”

„Maar die boot is niet van jou,” vond Kees. „Ze is bedoeld als schadevergoeding voor de fiets. En die fiets is van Hielke en Sietse.”

„Dat is waar,” beaamde Jan en hij stuurde het bootje naar de Kameleon.

„Wil je weg wezen met die snertboot!” riep Sietse. „Die notedop willen wij niet hebben.”

„Nee, Jan,” lachte Hielke. „Dat bootje is van jou! Die meneer gaf haar aan jou voor de schrik en je natte pak!”

„Ai! Ik was helemaal vergeten dat ik nat ben,” riep Jan en hij roeide gauw naar de smederij. Hij kon het lichte bootje gemakkelijk op de wal trekken.

De beschadigde Panter werd over het rolbaantje uit het water gehaald en daarna begonnen de jongen het beschadigde wiel te verwijderen.

„We zoeken een ander wiel,” zei Sietse. „Er staan er genoeg in de smederij.”

Daarvoor moesten de schoepen van het verbogen wiel worden losgemaakt en op een ander wiel worden vastgezet.

Intussen stopte moeder Klinkhamer de natte overall van Jan in de centrifuge om hem snel te drogen. Maar dat gaf plotseling een vreemd lawaai. Jan had vergeten de verdiende guldens uit de zak te halen en zo werd het geld in de trommel rondgeslingerd. Vlug stopte moeder Klinkhamer de motor en toen zag ze de guldens liggen. „Die jongens toch,” lachte ze. „Ze zijn allemaal hetzelfde. Ze zorgen steeds voor de gekste verrassingen!”

„Neemt u me niet kwalijk,” zei Jan. „Ik was het vergeten.” Na een kwartier kwam Jan weer met droge kleren in de smederij en begon vlijtig mee te helpen aan de reparatie van de waterfiets. De schoepen waren spoedig vastgezet op een ander wiel, dat vervolgens in het frame van de Panter werd gemonteerd. Daarmee was de waterfiets weer klaar.

Sietse ging hem meteen proberen. „Er is niets veranderd,” vertelde hij. „Hij vaart nog prima!”

De Panter werd weer op het droge getrokken en Hielke zei: „Zo, Jan. Je verhuurfiets is weer klaar!”



Hij had het nauwelijks gezegd of daar kwam reeds een klant voor de fiets. Het was veldwachter Zwart, die zijn eigen fiets tegen de heg van de dokters tuin wierp, vervolgens naar de Panter holde, op het zadel sprong en zich snel te water liet rollen. Toen begon hij te trappen en fietste een bootje tegemoet dat vanaf het dorp kwam. De man in het bootje had kennelijk veel haast, want hij roeide zo hard hij maar kon. „Halt! Stop! Politie!” bulderde Zwart, maar de man deed net alsof hij niets hoorde en roeide met onverminderde snelheid door.

„Drommels, daar gaat onze fiets weer in de soep!” riep Hielke, want een botsing tussen het bootje en de Panter was niet meer te vermijden.

Maar Zwart stuurde de Panter zo, dat het bootje tussen de drijvers klem voer. In de hoop dat hij de waterfiets terug kon duwen, bleef de man verwoed doorroeien, maar Zwart begon sneller te fietsen en bleek toch de sterkste te zijn. Langzaam werd het bootje teruggeduwd.

De jongens vonden het een leuke wedstrijd en stonden er met spanning naar te kijken. Maar Sietse niet. Hij holde naar de Kameleon en kwam Zwart te hulp.

„Goed gedaan, Sietse!” bedankte Zwart hem toen de Kameleon naast de Panter aanlegde. Zwart stapte vlug bij

Sietse aan boord en vervolgens voer de Kameleon naast het bootje van de vluchteling, dat nog steeds klem zat tussen de drijvers. „Ik arresteer u!” riep Zwart, maar dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan, want de man wenste zich niet over te geven.

Hij sloeg met een roeiriem naar Zwart en schreeuwde: „Probeer maar aan boord te komen, dan krijgt u de volle laag. Ik laat me niet door zo’n oude veldwachter grijpen! Van mijn leven niet!”

Maar Sietse wist een oplossing. Hij stuurde de Kameleon achter de Panter, die vervolgens de waterfiets met het bootje naar het erf van Klinkhamer duwde. Het bootje was nauwelijks een meter van de wal toen de man een sprong nam tot op het erf, waar de jongens verschrikt achteruit deinsden. De man riep dreigend dat niemand hem moest aanraken, maar dat maakte op Klinkhamer niet de minste indruk. Onze smid was vanwege het lawaai achter de smederij komen kijken en zag de vluchteling uit het bootje springen.

„Grijp hem, Klinkhamer!” riep Zwart.

Maar dat had onze veldwachter niet hoeven te roepen, want Klinkhamer had de man reeds gepakt en hield hem zo stevig vast dat de vluchteling luid: „Au! Au!” riep.

Zwart kwam er snel bij en in een ommezien was de

voortvluchtige geboeid. „Zo, mannetje!” zei Zwart bars. „Jij dacht zeker dat je in dit dorp met zo’n oude veldwachter wel even het postkantoor kon beroven, hè? Vergeet het maar! We bergen je netjes op in een cel en dan beslist de rechter wel wat er verder met je moet gebeuren! En nu mars! Naar het dorp!”

Maar in plaats van te gaan lopen, ging de man op de grond liggen en riep: „Draag me maar! Lopen doe ik niet!”

Daar kwam Gerben.

„Ha, broer! Jij komt als geroepen!” zei Zwart. „Jij kunt me mooi even helpen deze arrestant naar het dorp te brengen.”

„Is het weer zover!?” riep Gerben. „Moet ik weer voor hulpagentje spelen? U kunt die man toch best alleen naar het dorp brengen?”

„Maar hij vertikt het om te lopen,” legde Zwart uit.

„Prik hem met een speld,” vond Gerben. „Dan loopt hij wel.”

„Als ik word mishandeld, dien ik een aanklacht in!” riep de arrestant.

Klinkhamer begon zich te ergeren. Hij greep de man in zijn kraag en sleurde hem in de Kameleon. „Zo, meneer Zwart! Breng hem nu maar naar het Raadhuisplein! En ga jij even mee, Gerben?”

„Vooruit dan maar,” bromde Gerben en hij ging met Zwart

bij de arrestant zitten, waarop Sietse de Kameleon snel naar het dorp voer.

Daar brachten Zwart en Gerben de arrestant naar het gemeentehuis, waar hij in een cel werd opgesloten.

Het geroofde geld werd gevonden in een tas onder de achterbank van het bootje. De directeur van het postkantoor was natuurlijk zeer verheugd dat de rover was gepakt en hij bedankte Zwart voor het snelle ingrijpen.

De volgende dag stond in de krant hoe veldwachter Zwart op een waterfiets een overvaller had gepakt.

Toen Gerben dat las, zei hij tegen Klinkhamer: „Dat vind ik wel wat overdreven. Want als u de dief niet had gegrepen, was hij mooi aan de haal gegaan.”

„Het was voor mij geen moeite, Gerben,” vond Klinkhamer.

En Sietse riep: „Zwart heeft de dief toch maar handig met de waterfiets opgevangen. Je had moeten zien hoe hij in volle ren op de fiets sprong en te water suisde. Hij leek wel een circusacrobaat!”

„Ja,” ging Hielke verder, „we stonden er met open monden van verbazing naar te kijken. En Zwart fietste pardoes tegen het bootje aan en toen kon de dief niet verder!”

„Ik kwam gauw met de Kameleon te hulp,” vertelde Sietse.

„Maar Zwart kon de man niet arresteren, omdat die zo woest

met een roeiriem sloeg.”

„Zwart had de roeiriem moeten grijpen,” zei Gerben. „Hij had veel kordater moeten optreden!”

„De beste stuurlui staan altijd aan wal,” vond Sietse. „Jij had niet, zoals Zwart, in volle ren op de waterfiets durven springen!”

„O nee?!” riep Gerben. „Dat zal ik je dan meteen even laten zien!” En hij holde de smederij uit en sprong op de Panter. Hij deed extra zijn best om te laten zien dat hij het veel beter en sneller kon dan Zwart. Daardoor sprong hij zo woest op het zadel dat de fiets naar links overhelde en slechts op één drijver de rolbaan afsuisde. Zo kwam de fiets niet rechtstandig te water en sloeg dan ook meteen om. Gerben ging kopje onder en toen hij proestend weer bovenkwam, zag hij hoe de jongens lachend stonden te kijken. „Het is een slappe snertfiets!” riep Gerben, terwijl hij op de wal klom.

„Maar Zwart deed het veel beter!” vonden de jongens.

„Zwart had alleen stom geluk!” riep Gerben. „Hij kan nog niet eens door een rechte bocht sturen!” En na die onzinnige uitspraak verdween Gerben snel in zijn natte kleren naar huis. De jongens trokken de Panter op de wal en Sietse zei: „Ik had nooit gedacht dat we zoveel met deze fiets zouden beleven!”

HOOFDSTUK IV

Jan heeft wat nieuws bedacht Er zinkt een schip

De volgende morgen kwam Jan reeds vroeg bij de smederij en duwde zijn roeibootje te water.

„Waar ga je heen?” vroeg Sietse.

„Naar de melkboer,” riep Jan en hij roeide snel naar het dorp.

„Hij gaat zeker melk halen voor zijn moeder,” zei Hielke.

„Maar dat kan hij toch vlugger per fiets doen?” vond Sietse.

„Ik geloof eerder dat hij weer een plannetje heeft om geld te verdienen.”

Hielke en Sietse legden de Kameleon voor het erf en bleven wachten op de terugkomst van Jan. Louw kwam ook en ging bij hen in de Kameleon zitten.

Na ruim een kwartier keerde Jan terug met zijn roeiboot.

„Wat is dat?” vroeg Louw en hij wees naar een aantal kratten vol flessen limonade die in het bootje stonden. „Wat moet je daarmee, Jan?”

„Die ga ik verkopen voor de melkboer,” vertelde Jan glunderend. „Als ik al deze flessen verkoop, heb ik tien

gulden verdiend!”

„Hoe kom je op dat idee?” vroeg Hielke. „Of heeft de melkboer jou gevraagd om die limonade te verkopen?”

„Wel nee! Ik heb het aan de melkboer gevraagd,” zei Jan. „Gisteravond, toen ik naar huis fietste, vroegen een paar kampeerders me waar ze limonade konden kopen. Ik dacht toen meteen: hé, morgen ga ik met mijn bootje limonade venten!”

„Heel goed, Jan,” vond Sietse. „Wij gaan je helpen. De Kameleon gaat je bootje duwen, dan hoeft je niet telkens te roeien.”

„Dat vind ik geweldig,” riep Jan. „Dan kan ik de waterfiets ook meenemen.”

„Wat ben jij uitgekookt,” lachte Hielke. „Je wilt dus dubbel gaan verdienen? Goed, dan nemen we de waterfiets ook mee.”

En zo vertrok de Kameleon naar het meer met het bootje van Jan langszij vastgebonden en de waterfiets erachter op sleeptouw.

Onderweg naar de Woudaap kon Jan reeds drie flessen limonade verkopen aan een mevrouw die daar met een motorboot aan de polderdijk lag.

Bij de Woudaap stond Kees heel begerig naar de kratten in

het bootje te kijken en vroeg: „Is dat te koop, Jan?” En dan riep hij zijn moeder om ook een fles limonade te kopen. Toen moeder Dijkstra hoorde dat Jan probeerde iets te verdienen, nam ze twee flessen.

„Hoera!” riep Kees. „Mag ik er één meenemen?”

Dat vond mevrouw Dijkstra niet nodig. Kees kon thuis wel af en toe een glaasje krijgen.

„Maar, moeder,” vond Kees. „Als ik telkens naar die kratten met flessen kijk, krijg ik een verschrikkelijke dorst.”

„Je moet maar eerst leren je te beheersen,” zei moeder. „Je vrienden kunnen het wel, dus kan jij het ook!”

Sietse wilde verder varen, maar Kees riep: „Wacht even!” Hij holde naar het schuurtje en kwam even later terug met een drinkbeker die hij in een van zijn zakken had gestopt. „Varen maar!” stelde hij voor en hij sprong aan boord.

De Kameleon ging verder en toen ze weer een boot met kampeerders naderden, begon Kees te roepen: „Limonade te koop! Heerlijke, frisse limonade!”

Sietse legde aan en de drie jongemannen die daar kampeerden, kochten ieder een fles. Ze waren dorstig, want ze begonnen meteen van de limonade te drinken.

Kees hield zijn beker naar voren en vroeg: „Mag ik ook een slokje? Ik verga van de dorst!” De ene jongeman goot een

scheut in de beker en Kees riep: „Grote dank! Op uw gezondheid!”

Sietse liet de Kameleon gauw verder varen en schold Kees uit voor: schooier, bietser en slechte hond!

Maar dat had op Kees totaal geen uitwerking. Met zijn ogen dicht genoot hij van de limonade.

Met de verkoop ging het uitstekend. Overal waar de jongens aanlegden, werden flessen verkocht, maar Kees kreeg geen limonade meer. Sietse had hem de beker afgenomen en toen Kees hem terug wilde pakken, ging de beker bij de worsteling stuk.

Dat vond Kees niet echt leuk, maar Jan zei: „Jij zorgt er met je geschooi voor dat ik geen klanten meer krijg. Als ik weer ga venten, wil ik liever niet dat je meegaat!”

„Maar ik wil je niet tegenwerken,” riep Kees. „Integendeel! Geef mij de fiets maar, dan ga ik die alvast voor je verhuren!” Dat vonden ze allemaal een goed idee. Dus klom Kees op de Panter en hij fietste naar het Paviljoen, waar hij al spoedig een klant vond die een tochtje rond het eiland wilde maken.

„Je verdient alweer een gulden, Jan,” zei Louw. „Als dat zo doorgaat, kun je wel honderd gulden per week verdienen.”

„Dat wil ik proberen,” zei Jan. „Want zodra de vakantie voorbij is, valt er niet veel meer te verdienen.”

Bij een grote groep jongelui die even voorbij het Paviljoen hun tenten hadden opgeslagen, verkocht Jan twee volle kratten limonade. Hij was daar reuze blij mee, want zijn voorraad werd er aanmerkelijk kleiner door.

„Nog tien flessen en je bent los, Jan,” riep Louw.

„Het gaat geweldig!” vond Jan, maar zijn vreugde duurde niet lang, want de politieboot kwam langszij.

„Zeg, jongens?” vroeg de brigadier. „Verkopen jullie limonade? Mag ik jullie ventvergunning even zien?”

„Ik vent voor melkboer Hijlkema!” vertelde Jan.

„En die woont in jullie dorp?” vroeg de brigadier.

„Jawel, meneer.”

„Dan mag je niet voorbij het Paviljoen gaan venten, want daar ben je in een andere gemeente. Hijlkema heeft alleen een vergunning om in jullie dorp en in jullie gemeente te venten, begrijp je? En voorts kregen we klachten over jullie waterfiets. De eigenaar van het Paviljoen wil niet dat jullie vanaf zijn steiger de fiets te huur aanbieden. Dus dat doen jullie ook niet meer, hè?!”

„Maar als iemand graag wil fietsen, mag dat toch wel?” vroeg Sietse.

„Jawel. Maar niet hier bij het Paviljoen. De steiger is nu eenmaal particulier bezit!”

„Goed, dan zoeken we een andere plaats,” zei Sietse.

„Dat is best,” vond de brigadier. „Ik wens jullie veel succes!”

De politieboot vertrok en Sietse liet de Kameleon keren.

„Dat is een strop,” mopperde Jan. „Het ging juist zo goed met de verkoop!”

„Maar je bent een concurrent van het Paviljoen,” dacht

Hielke. „Daarom heeft de eigenaar de politie gebeld.”

„Ik weet precies tot waar de grens van onze gemeente loopt,” zei Louw. „Achter de dijk staat een grenspaal!”

„Dat weet ik ook wel,” merkte Sietse op en hij stuurde de Kameleon naar Kees, die op de steiger voor het Paviljoen zat te wachten tot een jongen met de Panter naar de aanlegplaats terugkeerde.

„Je moet hier vandaan, Kees!” riep Jan. „Het mag niet meer van de politie. We moeten in onze eigen gemeente blijven.”

„Zijn ze nu helemaal gek geworden?” vroeg Kees. „Dit meer hoort toch bij ons dorp?”

„Maar ook bij het dorp aan de overkant,” vertelde Hielke.

„Wat een onzin,” vond Kees. „Straks maken ze nog een schutting door het meer met verboden toegang erop!”

„Daar vaart de Kameleon toch doorheen,” lachte Louw.

De jongen op de waterfiets legde bij de steiger aan en betaalde een gulden.

Kees kon toen drie gulden aan Jan geven. „Hier is de verdienste,” zei hij. „Misschien is het wel het laatste dat je ontvangt, nu je hier niet meer mag aanleggen.”

In de verte klonk muziek, een grote plezierboot vol schoolkinderen legde bij het eiland aan.

„Daar moeten we bij zijn!” riep Sietse. Hij liet de Kameleon met het bootje van Jan en de waterfiets zo snel mogelijk naar het eiland varen.

De kinderen kwamen nieuwsgierig naar onze vrienden kijken en een meisje vroeg: „Kun je echt op die fiets fietsen?”

„Ja,” vertelde Jan. „Voor een kwartje mag je rond het eiland fietsen.”

Meteen meldden zich wel twintig kinderen aan die graag voor een kwartje de sensatie wilden beleven om over het water te fietsen.

Maar een onderwijzer kwam erbij en hij vond het nogal gevaarlijk.

„Het is helemaal niet gevaarlijk, meneer,” zei Sietse. „En we varen met onze boot mee, dus kunnen we meteen hulp bieden als er iets fout gaat!”

De onderwijzer besprak het met nog een man en riep toen: „Alleen de jongens en meisjes die kunnen zwemmen, mogen op de fiets!”

En zo kon Jan vele kwartjes ontvangen en bovendien verkocht hij nog twee flessen limonade.

„Hoe bestaat het,” zei Kees. „Hij verdient nog meer dan toen hij bij het Paviljoen de fiets verhuurde.”

„Jan is een boffer,” vond Louw. „Maar er komen niet alle dagen plezierboten vol klanten!”

De boot met de schoolkinderen bleef een uur bij het eiland en vertrok toen. Onze vrienden gingen op zoek naar nieuwe klanten. Ze voeren langs de oever en boden de fiets en de limonade aan bij de mensen die daar met hun boten lagen. De limonade werd spoedig tot en met de laatste fles verkocht, maar voor de fiets was minder belangstelling. Slechts twee jongens gingen een eindje varen en betaalden een kwartje. Langzamerhand werd het tijd om naar huis te gaan. Bij de brug stond de auto van Hijlkema en Jan vroeg om aan te leggen. Hij droeg de lege kratten naar de auto en verrekende het ontvangen geld met Hijlkema.

Wapperend met een briefje van tien gulden kwam hij terug in de Kameleon. „Morgen ga ik weer venten!” riep hij glunderend.

„Waarom vanmiddag niet?” vroeg Kees.

„Hijlkema moet eerst nieuwe voorraad ontvangen,” vertelde Jan. „Ik hoop dat het flink warm weer wordt!”

„Het is mij al warm genoeg,” zei Sietse. „Vanmiddag ga ik lekker zwemmen.”

„Ja! Dat doen we!” riep Louw.

Ze voeren naar de smederij en trokken de Panter en het bootje van Jan op de wal. Jan fietste naar huis en Hielke en Sietse brachten Kees naar de Woudaap. Daar was Gerben. Hij liep naast zijn fiets, want de achterband was leeg.

„Moeten we je meenemen?” vroeg Sietse.

Dat aanbod greep Gerben met beide handen aan. De fiets werd over de motorkap gelegd en Gerben hield hem vast, terwijl hij op het voorbankje ging zitten.

„Jullie zijn mooi op tijd,” vond Gerben. „Ik had erop gerekend dat jullie Kees tegen twaalfen naar huis zouden brengen. Met zo’n leuke band kon ik niet fietsen. Ik zal er eens over nadenken hoe ik een antiplofband kan maken.”

„Dat kun je niet!” riep Sietse.

„Wat niet kan, is nog nooit gebeurd,” zei Gerben. „Toch heb ik al eens op een antiplofband gereden. Ik werkte op een dag achter in de polder en toen het tijd was om naar huis te gaan, zag ik dat de band van mijn voorwiel totaal leeg was. Daar zat ik lelijk mee in mijn maag. Het was minstens een uur lopen naar de boerderij. Ik heb die band toen volgepropt met gras en daar ben ik op naar huis gefietst. Het beviel me zo goed

dat ik het gras liet zitten en alle dagen op mijn grasband naar mijn werk reed.”

„Waarom doe je dat nu niet meer?” vroeg Hielke.

„Omdat het gras in brand vloog! Het gras verdorde en werd hooi. Doordat ik een lange rit maakte, werd de band met het hooi warm. Zo ontstond er hooi broei en sloegen de vlammen eruit. De politie stelde een onderzoek in. Ze dachten dat ik alcohol vervoerde in de binnenband. Ik moet nog lachen als ik eraan denk hoe verbaasd die politiemannen keken toen ze alleen maar verkoold hooi vonden!”

„Maar ik lach niet om die onzin!” riep Sietse. „Want er is geen woord van waar!”

„Toch weet ik een manier om een antiplofband te maken,” zei Gerben. „Daarvoor neem ik een stuk plastic slang dat precies in de buitenband moet passen. In die plastic slang duw ik een dunnere en daarin weer een dunnere en misschien daarin nog eens een dunnere. Die opgevulde plastic slang leg ik om het wiel en ik trek de buitenband eroverheen en klaar is Kees. Zo’n band wordt nooit lek en hoeft nooit te worden opgepompt.”

„Het zou misschien wel kunnen,” dacht Sietse. „We gaan straks aan vader vragen om plastic slangen en vullen je band daarmee op.”

„Ben je betoeterd!” riep Gerben. „Die slangen zijn nogal duur. Veel duurder dan een plakkertje op het lek in de binnenband. Ik ben niet zo gek als de man die zijn auto verkocht omdat het asbakje vol was!”

De Kameleon voer het boothuis in en Gerben droeg de fiets naar de smederij.

„Ik kom hem vanmiddag wel halen!” riep hij en hij liep met grote passen naar huis.

„Hij zegt zelf dat hij niet gek is,” zei Sietse. „Maar vreemd is hij wel!”

Na het eten plakten Hielke en Sietse de band van Gerben en juist toen ze ermee klaar waren, kwam hun grote vriend samen met Louw in de smederij.

„Is het karwei klaar?” vroeg Gerben. „Hebben jullie wel goede solutie gebruikt? Komt het uit deze tube?” Gerben nam de grote tube met een kleverig plakmiddel erin van de werkbank en las voor welke doeleinden de lijm kon worden gebruikt. „Aha!” riep hij. „Dat komt goed van pas. De hak van mijn schoen laat los, daar doe ik wat van deze lijm tussen!” Omdat hij het uittrekken van de schoen te veel werk vond, wong Gerben zich in een s-bocht en wist zo de lijm tussen de zool en de losse hak te smeren. Toen ging hij rechtop staan en drukte met zijn eigen gewicht de hak stevig tegen de

schoen vast.

„Zo moet je minstens tien minuten blijven staan,” vertelde Sietse. „Anders laat de lijm weer los.”

„Dat kan,” zei Gerben. „Ik heb de tijd!” Terwijl hij toekeek hoe de jongens de band weer in de velg legden en hem vervolgens oppompten, draaide hij een sigaretje en vroeg aan Klinkhamer: „Kent u meneer Beeldje?”

Klinkhamer begon te lachen. „Wilde je me ertussen nemen, Gerben?”

„Nee, nee! Helemaal niet!” riep Gerben. „Die man heet werkelijk zo! Hij komt te wonen in de kampeerwinkel van Vos. U kunt zich in het vervolg laten knippen en scheren door meneer Beeldje, de tuinkabouter!”

„Is die meneer dan zo klein?” vroeg Louw.

„Dat weet ik niet,” zei Gerben. „Maar de kapper gaf me een briefje waarop stond dat met ingang van volgende week de zaak wordt overgenomen door de heer Beeldje. Kijk, hier is het briefje. Onderaan staat: De heer en mevrouw Beeldje-Van der Tuin bevelen zich beleefd aan. Gezien? Dus het beeldje van de tuin is een tuinbeeldje, oftewel een tuinkabouter!”

„O, o, wat ben je weer aan het fantaseren!” riep Sietse. „Hier, je fiets is klaar. Ga maar gauw naar de boerderij.”

„Ik moet eerst weten hoe de wind waait,” zei Gerben. „Als ik tegenwind heb, ga ik niet naar de boerderij. Dan ga ik naar huis.”

„Opschepper!” vond Sietse. „Als je niet naar je werk gaat, raak je je baantje kwijt. En stap nu maar gauw op, anders kom je te laat!”

Jan kwam binnen met zijn fiets.

„Ha; Jan!” groette Gerben. „Had je voor de wind?”

„Wel nee,” zei Jan. „Ik had pal tegen!”

„Goed zo!” riep Gerben. „Dan heb ik voor de wind! Doe de deur maar open! Ik ga starten!” Gerben wilde, zoals hij dat gewend was, zijn rechterbeen heel nonchalant over het zadel slingeren, maar het ging niet. Het was net alsof het been stijf was geworden.

Sietse lag dubbel van het lachen.

„Wilverdraaid! Wat heb ik nou aan mijn fiets hangen?” riep Gerben verbaasd. Hij trok aan zijn broekspijp, maar die bleek onder aan de schoen vastgelijmd te zitten.

„Ha, ha!” lachte Sietse. „Die stommerd lijmden zijn broek vast!”

„Dat had jij wel gezien, hè?” riep Gerben kwaad. „En in plaats van me te waarschuwen, zei je dat ik het minstens tien minuten moest laten drogen! Grote bokkenees die je bent!”

„Het is je eigen schuld,” vond Sietse. „Jij gebruikte veel te veel lijm. Het was immers toch maar lijm van een ander? Blijf er in het vervolg af met je grote mestvorken!”

Die scheldpartij vond Jan zo grappig dat hij blauw zag van het lachen.

„Stoppen jullie met dat gekibbel,” stelde Klinkhamer voor.

„Jullie maken Jan nog ziek!”

Louw hielp Gerben bij het lostrekken van de broekspijp en toen kon Gerben eindelijk vertrekken.

„En jullie mogen ook wel ophoepelen,” zei Klinkhamer tegen de jongens. „Dan kan ik weer rustig werken!”

De vrienden holden naar het boothuis en voeren met de Kameleon in de richting van de Woudaap. Daar namen ze Kees aan boord om vervolgens naar een plek voorbij de stenen brug te varen, waar ze aanlegden om te gaan zwemmen.

Het water was heerlijk van temperatuur en de jongens genoten volop van het zwemmen, stoeien en duiken. Jan bleek heel goed te kunnen duiken, maar toen ze een wedstrijd hielden wie het langst onder water kon blijven, won Sietse het.

„Sietse is een levende duikboot,” zei Kees. „Als het moet, loopt hij, onder water, van de ene oever naar de andere!”

„Is het waar?“ vroeg Jan.

„Wel nee, jô! Dat kan toch niemand!“ riep Louw. „Het is wel een uur lopen. Zo lang kan niemand zonder een duikerspak onder water blijven!“

Na het zwemmen gingen ze in de zon liggen en keken naar voorbijvarende boten. Vanuit het kanaal kwam een kleine vrachtboot het meer opvaren. Maar in plaats van de aangegeven vaargeul te volgen, week de schipper van de route af en voer in de richting van de polderdijk, waar de jongens lagen te zonnen. Tegelijkertijd stopte er op de dijk een auto, waaruit twee mannen stapten. De jongens sloegen er geen acht op. Ze sliepen bijna, want de zon was heerlijk warm en maakte hen loom.

Alleen Sietse was klaar wakker en keek nieuwsgierig naar de twee mannen, die naar de waterkant liepen en zichtbaar over iets ontstemd waren. Ook zag Sietse de vrachtboot naderen en hij begon te begrijpen dat de twee heren het niet goed vonden dat de boot naar de polderdijk kwam. Maar wat was er dan voor bijzonders aan die boot? Waarom mocht de schipper niet bij de dijk aanleggen? Sietse wilde er meer van weten. Geruisloos liet hij zich in het water glijden en zwom achter een rietkraag langs naar de plaats waar de twee mannen stonden. Hij kon ze weldra horen praten en omdat hij niet

wilde worden gezien, ging Sietse niet verder en bleef hij, al watertrappend, luisteren.

„Het komt precies zo uit als ik heb voorspeld!” hoorde Sietse de ene man zeggen. „Die schipper, Vooistra, is niet te vertrouwen! Ik wed dat hij in de zakken heeft gekeken en dat hij nu weet wat erin zit! Daarom vaart hij naar de dijk om alles stiekem te lossen!”

„Praat geen onzin, Jaap!” zei de andere man. „Vooistra heeft geen gelegenheid gehad om in de zakken te kijken. We hebben ze zelf voorin bij de mast gezet en toen de balen met vodden eroverheen gestapeld. Direct daarop is Vooistra gaan varen en we hebben hem steeds gevolgd en in het oog gehouden. Tot nu toe is hij geen moment in de gelegenheid geweest om de balen met vodden weg te trekken en in de zakken te kijken. En wees daarom voorzichtig met je opmerkingen, want Vooistra weet van niets en je zou hem argwanend kunnen maken!”

„Maar waarom vaart hij dan hierheen en niet recht over het meer?” vroeg de man die Jaap heette. „Hij weet toch dat hij naar het dorp moet en dan naar ons pakhuis bij de boerderij?” En hij begon wild met zijn handen te zwaaien naar de schipper, die steeds dichterbij kwam.

De schipper begreep uit de gebaren heel goed dat hij daar

niet moest aanleggen, maar hij stak zijn handen omhoog als iemand die om hulp roept. Op die manier gaf hij te kennen dat er iets met de boot niet in orde was.

„Wat ligt die boot diep,” zag de ene man. „Ze zal toch niet lek zijn? De vracht is niet zo zwaar dat de schuit er bijna van zinkt.”

„Wel nee!” zei Jaap. „De boot lag bijna een meter boven water, toen ze vertrok. Ze ligt er nu nog nauwelijks een halve meter boven. Wat heeft Vooistra onderweg nog meer geladen? Eén partij ijzer misschien?”

„Maar dat is toch onmogelijk!” vond de andere man.

„Vooistra heeft tot nu toe niets anders gedaan dan varen. Hij heeft geen moment stil gelegen om er iets bij te laden. Ik denk dat de boot lek is. Het is tenslotte al een oude schuit. Laten we hopen dat Vooistra de wal nog kan bereiken!” Sietse wist genoeg. Hij zwom terug naar de Kameleon en klom aan boord. Daar bleef hij wachten op de vrachtboot, die steeds dieper zonk en bijna niet meer vooruitkwam. Opeens sloeg de motor af en begon de schipper om hulp te roepen. Vlug startte Sietse de motor en voer snel naar de vrachtboot, waarvan de steven al bijna onder water verdween. Sietse stuurde naast het achterdek, waar de schipper in de Kameleon overstapte. Direct daarop verdween de voorsteven

onder water gevolgd door het hele schip.

„Het is jammer,” zei de schipper nogal laconiek. „Ik had gehoopt er nog eenmaal mee over het meer te varen. Daarna had ik haar verkocht aan de sloop. Dat was ik toch al van plan, maar tja, twee handelaren in vodden boden me zo’n beste vrachtprijs, dat ik het er maar op heb gewaagd. Vodden zijn niet zwaar, daarom dacht ik dat het wel zou lukken. Maar het lukte niet!”

„En wat nu?” vroeg Sietse.

„Wel, de vracht zal niet bederven,” zei de schipper. „De vodden worden alleen maar nat. De boot laat ik door de slopers lichten. Die lui hebben een hijsblok, trekken de boot omhoog en leggen haar op een grote, platte schuit. Om te kunnen slopen, moet de boot toch uit het water worden gehaald.”

„Maar u heeft toch een strop,” zei Sietse. „U ontvangt nu geen vrachtgeld.”

De schipper begon te lachen. „Dat is wel geregeld, vriendje,” vertelde hij. „Ik heb een flink voorschot ontvangen en de rest mogen de heren houden.”

„Kijk, daar komen luiken omhoog,” riep Sietse.

„Drommels, dat kan leuk worden,” zei de schipper. „Nu kunnen er ook balen omhoogkomen!”

En dat gebeurde inderdaad. Er kwamen wel twintig balen naar de oppervlakte. Ze dreven rond het topje van de mast dat nog boven water uitstak. In de verte naderde de politieboot.

„Ik zal dat ronddrijvende materiaal moeten bergen!” zei de schipper. „Anders krijg ik een proces-verbaal.”

„Wij kunnen wel helpen,” bood Sietse aan. „Ik ga een praam halen, dan laden we daar alles in!”

Dat vond de schipper een prachtig aanbod, maar eerst moesten ze wachten op de politieboot, die spoedig langszij kwam.

De brigadier vroeg: „Zo, meneer Vooistra, is uw oude schuit dan toch eindelijk gezonken? Dat is geen wonder. Het was een drijvende puinhoop.”

„U heeft gelijk, brigadier,” zei Vooistra. „Ik had gehoopt dit vrachtje vodden nog te kunnen verkopen. Maar de deining van het meer was te veel voor de oude romp.”

„We zullen er een baken boven zetten!” zei de brigadier.

„Zorgt u ervoor dat het wrak zo spoedig mogelijk wordt gelicht?”

„Natuurlijk, brigadier. Dat komt best in orde,” beloofde Vooistra.

„En u ruimt die ronddrijvende balen en luiken ook op?” vroeg de brigadier.

„Ja zeker! We gaan een praam halen,” vertelde Vooistra. Een van de politiemannen liet een dreganker boven het wrak zakken, waarmee een boei werd vastgelegd. Aan de top van de mast werd een rode vlag bevestigd en zo was het wrak goed gemarkeerd.

Sietse voer met de schipper naar de wal, waar de andere vrienden en de twee mannen stonden te wachten.

Het eerste dat de ene man vroeg, was: „Wat zei de politie?”

„Het wrak moet zo gauw mogelijk worden gelicht en de ronddrijvende balen en luiken moeten worden opgeruimd,” zei Vooistra.

„Hoe gaat dat lichten precies?” vroeg de andere man.

„Wel, ik bel de sloperij,” vertelde Vooistra. „Die lui trekken de boot met een hijsblok uit het water en leggen haar op een platte schuit! Dat is zo gebeurd!”

„En dan kan de vracht worden overgeladen?” vroeg de man.

„Ja. Als er dan nog vracht in zit,” zei Vooistra. „Kijk, er drijven al flink wat balen rond. Straks is het hele ruim misschien leeg. Maar we moeten nu eerst gauw een praam gaan halen, want als de balen te lang in het water liggen, gaan ze zinken.”

Sietse, die nog in zijn zwembroek rondliep, had zich vlug aangekleed en voer samen met Vooistra in de Kameleon naar

de boerderij van Jellema. Gelukkig lag de praam voor de wal en was ze leeg.

Sietse maakte vast en holde naar de boerderij. Daar vertelde hij aan Jellema waarvoor ze de praam wilden lenen. Jellema gaf zijn toestemming en zo voer de Kameleon op volle kracht met de praam terug naar de vrienden, die op de dijk zaten te wachten. Iedereen ging mee en het opvissen van balen en luiken kon beginnen.

Eerst werden de balen in de praam getrokken en daarna werden de luiken opgevist.

Schipper Vooistra telde alles en zei: „Alle luiken zijn er en van de balen moeten er hoogstens nog zes stuks in het ruim zitten. Precies weet ik het niet, want die handelaren hebben ook zakken geladen.”

Daar wist Sietse wel meer van, maar hij zei niets. Sietse had allang een plannetje bedacht dat hij zou gaan uitvoeren zodra er gelegenheid voor was. Aan Vooistra vroeg hij waarheen de balen moesten worden gebracht.

„Naar een witte boerderij aan de andere kant van het dorp,” zei Vooistra. „Ik hoop dat jullie me daarheen kunnen brengen, want het is nog een heel eind varen!”

Kees was er meteen voor om naar de witte boerderij te varen, het was een mooi tochtje, vond hij.

Sietse vond het best en liet de Kameleon de praam naar het dorp duwen. Ze voeren snel en Vooistra zei vol bewondering: „Als ik zo’n sterke opduwer had, kon ik net zo goed met een praam vracht gaan vervoeren. Een praam is veel goedkoper dan een motorschip.”

„Dat moet u doen,” vond Jan. „U koopt drie pramen. Als de ene wordt geladen, kunt u een andere die al vol is, wegbrengen. Op die manier vervoert u veel meer.”

„Jij bent een geboren zakenmanneetje,” zei Vooistra lachend. „Ik zal er eens over denken!”

„Zijn vodden veel geld waard?” vroeg Kees.

„Dat weet ik niet,” zei Vooistra. „Die beide handelaren betaalden me goed, dus zullen ze wel genoeg verdienen.”

Sietse dacht daar heel anders over. Hij wist immers dat er ook zakken aan boord waren waarin iets anders dan vodden zat verborgen. Maar dat vertelde hij niet.

Intussen naderden ze de brug waar juist een groep kanovaarders onderdoor voer. De Kameleon gleed met de praam tussen de kanovaarders door en ging dan verder naar het dorp.

Op het Raadhuisplein stond veldwachter Zwart naar hen te kijken. „Had u pech, Vooistra?” vroeg hij.

„Ja! Mijn schuit is gezonken,” vertelde Vooistra. „Maar er ligt

al een boei boven het wrak!”

„Dat weet ik,” riep Zwart. „De brigadier heeft me reeds ingelicht!”

De boten voeren verder en Louw zei: „Zwart weet altijd alles. Hij kan een speld in het dorp aan de overkant op de grond horen vallen.”

„Dat is wel een beetje al te sterk, Louw,” dacht Jan. „Maar ik heb wel gehoord dat Zwart een hele goede veldwachter is!”

„Hij is de beste uit heel de omtrek!” riep Kees, waarna hij een hele reeks prestaties van Zwart begon op te sommen.

Het dorp was spoedig gepasseerd, ze gingen langs de boterfabriek en de scheepshelling van Gaastra en dan verder tussen de weilanden door naar een boerderij die van verre duidelijk zichtbaar was doordat de witgeverfde muren fel afstaken tegen het groen van het grasland. Spoedig naderden ze de boerderij en Vooistra verwonderde zich er nogmaals over dat de tocht in zo’n korte tijd werd afgelegd. Voor de boerderij stond op de dijk de auto van de twee mannen. Ze hadden Vooistra en zijn helpers nog niet verwacht, want toen de Kameleon aanlegde, was er niemand te zien. Sietse liet de hoorn even klinken en dan kwamen uit een nieuw gebouwde schuur naast de boerderij de twee handelaren te voorschijn.

„Dat is vlug gegaan,” zei de ene man. „Los de balen maar op

de wal. We laten ze nog een tijdje drogen.”

De jongens vonden het leuk werk om de balen uit de praaam op de wal te rollen. Ze maakten er een wedstrijd van wie het vlugst kon lossen. Sietse wilde even laten zien dat hij het wel alleen kon. Maar hij kreeg een natte overall, want hij moest zo hard tegen de natte baal duwen dat het water eruit kwam.

De vracht was spoedig gelost en de handelaren vroegen aan Vooistra wanneer zijn schip werd gelicht.

„Ik moet nog naar de sloperij bellen,” vertelde Vooistra.

„Zodra ik weet wanneer ze de boot komen bergen, zal ik u waarschuwen!”

„Vergeet het niet!” zei de man die Jaap heette. „Wij willen al onze vracht terug hebben, begrijpt u?”

„Dat is vanzelfsprekend,” vond Vooistra. „U hoeft zich geen zorgen te maken dat de bergers zich iets van de vracht zullen toeëigenen. Want wat moeten ze tenslotte met doorweekte vodden beginnen?”

„U heeft gelijk, Vooistra!” zei de andere man. „Maar we horen nog wel van u wanneer de bergers komen. Tot ziens!” „Tot ziens!” groette Vooistra.

De Kameleon voer met de praaam terug naar het dorp.

Kees begon te fantaseren. „Weten jullie wat ik nogal vreemd vind?” vroeg hij. „Dat die mannen er beslist bij willen zijn als

het schip weer boven water komt. Die ene man zei: we willen al onze vracht terug hebben. Maar die vracht bestaat alleen maar uit doorweekte vodden. En daar hoeft je toch niet zo'n drukte om te maken? Of zou er tussen de vodden iets van waarde zitten verstopt?"

„Ik denk van niet,” dacht Hielke. „Want dan lieten de heren de balen niet aan de kant van de weg liggen. Ook heb ik niets bijzonders gevoeld toen ik bij het lossen tegen de balen duwde.”

Geen van de vrienden had iets bijzonders gevoeld.

„En ik weet van niets,” zei Vooistra. „De heren hebben een vrachtbrief getekend waarop staat dat er zakken met vodden werden vervoerd. Mocht later blijken dat er nog iets anders in de zakken zat, dan weet ik daar niets van. Ik heb die balen niet opengemaakt!”

Dat er inderdaad iets anders tussen de vracht zat, wist alleen Sietse. Maar hij bleef zwijgen.

Ze voeren het dorp weer binnen en lieten bij het Raadhuisplein Louw aan wal gaan. Het was reeds vijf uur. Bij de smederij verliet ook Jan de boot en hij fietste vandaar naar zijn thuis in de polder. Daarna voer de Kameleon het meer op en legde bij de Woudaap aan om Kees te laten uitstappen. „Het lijkt wel of we een busdienst hebben,” vond Sietse. „Nu

gaan we naar de volgende halte.”

Dat was de boerderij van Jellema, waar Hielke en Sietse de praam weer keurig op haar plaats legden en vastmaakten. Vooistra vroeg aan Jellema hoeveel hij schuldig was voor het gebruik van de praam.

Maar Jellema wilde geen vergoeding hebben. „U heeft al schade genoeg, Vooistra,” vond hij. „En we zijn in de wereld om elkaar te helpen!”

„Dat zal ik niet vergeten, Jellema,” zei Vooistra. „Nog hartelijk dank en tot ziens!”

Op volle snelheid voer de Kameleon daarna het meer over om Vooistra naar huis te brengen, die in het dorp aan de overkant woonde.

Toen ze daar aanlegden, wilde Vooistra de jongens belonen door ieder een briefje van tien gulden aan te bieden.

„We nemen niets aan,” vertelde Hielke.

„We zijn in de wereld om elkaar te helpen,” zei Sietse en daarmee herhaalde hij de woorden van Jellema.

„Maar dit wordt te gek,” riep Vooistra. „Jullie hebben me geweldig geholpen en daardoor heb ik niet veel onkosten gekregen. Die paar tientjes zijn het mij dubbel en dwars waard geweest, dus neem ze maar gerust aan!”

„We zouden het geld aan Jan Bosma kunnen geven,” zei

Sietse.

„Aan het zoontje van weduwe Bosma?“ vroeg Vooistra. „Dat vind ik uitstekend!“

„Dan reuze bedankt!“ zei Hielke en hij stopte de tientjes diep in zijn broekzak.

„Ook reuze bedankt!“ vond Vooistra. „Jullie hebben geweldig goed gevaren!“

Hielke en Sietse voeren snel terug.

Klinkhamer mopperde dat de jongens zo laat thuiskwamen, maar toen hij hoorde wat ze weer allemaal hadden beleefd, zei hij: „Sinds jullie een boot hebben, zijn de avonturen niet van de lucht. Jullie beleven in één week meer dan ik in een heel jaar!“

HOOFDSTUK V

Sietse vangt een visje voor Zwart Jan begrijpt er niets van

Na het eten trok Sietse zijn broer mee naar het boothuis.
„Kom,” zei hij. „Ik moet je iets vertellen!”

Ze gingen in de Kameleon zitten en daar vertelde Sietse met zachte stem, zodat niemand het kon horen: „In het gezonken wrak zitten nog zakken met iets geheims erin!”

„Hoe weet jij dat?” vroeg Hielke.

„Ik heb die twee mannen afgeluisterd toen ze op de dijk stonden te wachten op de boot van Vooistra!”

„Maar hoe kon je die mannen afluisteren? We lagen daar toch te zonnen?”

„Ja, jullie lagen te suffen,” zei Sietse. „Maar ik hield die twee handelaren in het oog en zag hoe ze zich kwaad maakten omdat de boot van Vooistra naar de wal kwam in plaats van het meer over te varen. Dat maakte me nieuwsgierig en ik liet me stil te water glijden en zwom langs de rietkraag tot vlak bij hen. Zo kon ik alles horen wat ze zeiden!”

„En wat hoorde je?” vroeg Hielke nu hoogst nieuwsgierig.

„Die mannen hebben zakken aan boord gebracht waarin iets

zit wat niemand mag weten,” vertelde Sietse. „Ik hoorde dat de ene man Vooistra ervan verdacht dat die stiekem in de zakken zou hebben gekeken en dat hij daarom naar de wal voer om de buit te lossen. Maar Vooistra stuurde naar de wal omdat zijn boot zinkende was.”

„Dus Vooistra weet niet wat er in die zakken zit?” begreep Hielke.

„Nee, hij weet van niets. Maar er zitten geen vodden in, want dan waren ze ook wel naar de oppervlakte gestegen. De inhoud is vast zwaarder en wil niet drijven, dat is duidelijk!”

„Maar wat kan er dan in zitten?” vroeg Hielke.

„Dat moeten wij nu juist gaan onderzoeken,” zei Sietse. „We varen erheen en ik duik naast de mast in het wrak. Ik probeer dan een van de zakken te pakken en naar boven te werken.”

„Maar als die zakken te zwaar zijn om te tillen? Wat dan?” vroeg Hielke.

„Dan snijd ik er één open en haal eruit wat erin zit!”

„Ja, dat kan,” zei Hielke. „Ik ben reuze benieuwd wat we zullen vinden. En dan duiken we om de beurt!”

Dat vond Sietse best en hij wilde juist de grote deur van het boothuis openmaken toen er vanaf het dorp een roeiboot met een buitenboordmotor naderde. In dat bootje zaten de beide handelaren, die naar het meer voeren.

„Wat is er?” vroeg Hielke toen hij Sietse zag aarzelen.

„Daar komen die twee mannen,” zei Sietse. „We moeten wachten tot ze voorbij zijn.”

„Die gaan natuurlijk naar het wrak,” fluisterde Hielke.

„Dat denk ik ook,” zei Sietse. „We gaan hen straks stiekem achterna!”

Met een matige snelheid tufte het bootje voorbij en voer onder de brug door.

Sietse opende nu de deur en de Kameleon vertrok.

Nauwelijks was de Kameleon onder de brug door of Sietse stopte de motor. „Dat bootje schiet helemaal niet op,” zag Sietse. „We moeten maar wachten tot ze voorbij het eiland zijn.”

De brugwachter, die gewend was dat de Kameleon altijd op volle kracht naar de wijde verten voer, vroeg verwonderd:

„Waarom blijven jullie hier liggen? Doet de motor het niet?”

„We moeten even wachten tot het eten is verteerd,” zei Sietse. „Anders worden we zeeziek!”

„Wil je weg wezen met je flauwe grappen!” vond de brugwachter.

„Ja, ik ga al!” riep Sietse en hij stuurde de Kameleon het meer op. Links van het eiland koerste het bootje van de twee mannen regelrecht naar het gezonken schip. De Kameleon

voer tot even voorbij de stenen brug en schoof dan tussen het riet, waar de boot stevig werd vastgelegd. Hielke en Sietse gingen aan wal en beklommen de dijk, waarna ze aan de andere kant weer naar beneden liepen.

Daarna holden ze achter de dijk langs naar de plaats waar ze steeds zwommen. Daar kropen ze weer tegen de dijk omhoog en gluurden over de kruin naar het meer. Ze zagen dat de twee mannen reeds met hun bootje boven het wrak lagen. De ene man hield het topje van de mast vast, dat nog boven water uitstak, en de andere peilde met een vaarboom waaraan een haak zat onder water om te proberen of hij een zak te pakken kon krijgen. De Klinkhamertjes keken vol spanning toe.

„Als ze de zakken naar boven kunnen trekken, komen we nooit te weten wat erin zit,” zei Hielke.

„Dan waarschuwen we Zwart,” vond Sietse.

De man met de vaarboom deed een paar vergeefse pogingen en toen bleef de haak vastzitten. De man begon uit alle macht te trekken, maar hij kon het niet alleen en riep zijn metgezel om te helpen trekken. Toen gebeurde er iets grappigs. De vaarboom schoot plotseling los en de mannen rolden over elkaar in het bootje.

„Ze hebben nog geluk dat ze niet in het water vielen,” lachte Hielke.

„Kijk!” zei Sietse. „Er zit iets aan de haak! Het is een stuk jute. Ze hebben een zak stukgetrokken!”

Toen de mannen dat zagen, besloten ze niet langer te gaan dreggen. Als de zakken werden vernield, zou de inhoud immers aan het licht komen.

Nu een van de zakken was stukgetrokken, moest ervoor worden gezorgd dat de vracht meteen werd overgenomen zodra het wrak werd gelicht.

Over het water kan men stemmen vaak ver horen. Doordat de beide handelaren ruzie hadden en nogal luid spraken, konden Hielke en Sietse hun gesprek vrij goed volgen.

De ene man verweet de andere dat er een zak was stukgetrokken. „We hadden hier helemaal niet heen moeten gaan!” riep hij. „Zo vestigen we er juist de aandacht op.

Wanneer bij het lichten die ene zak zo stuk is dat de bergers de inhoud kunnen zien, zijn we de sigaar!”

„Dat is jouw schuld!” vond de andere man. „Jij trok maar door! Je was veel te woest!”

„Je vroeg zelf of ik wilde helpen trekken!” riep de andere.

„Nou, we kunnen er nu wel ruzie over maken, we komen er alleen geen stap verder mee. Laten we liever hier zo gauw mogelijk vandaan gaan, anders wordt er op ons gelet en dat is helemaal fout!”

Het motortje werd gestart en de mannen voeren terug naar het dorp.

„Zo!” zei Sietse. „En nu is het onze beurt om naar de buit te duiken!”

„Wacht even!” stelde Hielke voor. „Kijk, die mannen komen terug!”

Het bootje, dat regelrecht naar het dorp voer, veranderde van koers en kwam naar de wal.

„Drommels!” schrok Sietse. „Weg wezen! Straks gaan ze zelf achter de dijk liggen om te kijken of er ook iemand naar de verborgen schat gaat zoeken!”

„De schat?” vroeg Hielke verbaasd.

„Reken maar dat het flink wat waarde heeft wat daar onder water ligt,” zei Sietse. „Anders zouden die mannen zich er niet zo druk om maken. Kom! Rennen!”

Ze renden terug naar de Kameleon en dat was precies op tijd. Want toen ze aan boord gingen, beklommen de mannen de dijk en gingen erachter liggen om, net als onze schippers, over de kruin naar het meer te kijken.

„We gaan naar huis,” zei Sietse.

„Wil je niet meer duiken?” vroeg Hielke.

„Ja zeker! Dat doen we morgen heel vroeg!” stelde Sietse voor en met dat voornemen voeren de jongens terug naar

huis.

Klinkhamer keek verwonderd van zijn krant op toen hij hoorde dat Sietse reeds naar bed wilde. „Je bent toch niet ziek?” vroeg hij.

„Gelukkig niet,” zei Sietse. „Maar ik wil morgen extra vroeg opstaan!”

„Aha. Moet er worden gevist?” vroeg Klinkhamer.

Sietse knikte en wenste zijn ouders wel te rusten. Hielke volgde zijn voorbeeld en zo lag ons tweetal reeds om negen uur in bed.

Toen moeder even later in hun kamertje kwam om hun overalls te verwisselen voor schone, kon ze haar ogen nauwelijks geloven, want ze zag dat de jongens reeds sliepen. Ze vertelde het vader en Klinkhamer zei: „Ja, ja, moeder. Die jongens van ons zijn een bijzonder paar!”

De volgende morgen, het was pas vier uur, stond Sietse op en maakte zijn broer wakker. „Kom,” fluisterde hij, „het is lekker vroeg. We gaan er heel stilletjes vandoor!”

Ze kleedden zich vlug aan en slopen op hun tenen de trap af. Buiten trokken ze hun schoenen aan en liepen door het gras naar het boothuis. Ze stapten in de Kameleon en Sietse die, zoals gewoonlijk, veel haast had, wilde de motor starten.

„Niet doen, sufferd!” waarschuwde Hielke. „Daarmee maak

je de hele buurt wakker. We moeten de boot naar het meer roeien!”

„Oké,” zei Sietse en hij nam de peddel en roeide de Kameleon de vaart in. Langzaam gingen ze naar de brug, maar nauwelijks waren ze eronderdoor of Sietse startte de motor en liet de Kameleon op volle snelheid naar het gezonken schip varen. Spoedig werd het wrak bereikt. Sietse kleepte zich uit en dook te water. Tastend vond hij de zakken en probeerde er een omhoog te trekken. Maar hij was te zwaar. Sietse moest naar boven om lucht te happen.

„Heb je iets ontdekt?” vroeg Hielke.

„De zakken zijn te zwaar om te tillen,” zei Sietse. „Ik sta er nu bovenop! Ik voel met mijn voeten allerlei harde bobbels! Maar wat dat voor dingen zijn, weet ik niet! Wacht! Ik voel een gat in een zak!” Sietse zoog zijn longen extra vol lucht en bukte zich weer onder water. Zijn handen vonden het gat waarin zijn linkerbeen nog stak en vlug tastte hij in de zak. Hij greep iets vast, trok het zonder moeite los en kwam ermee boven water.



„Hé!” riep Hielke. „Wat heb je daar? Een vaasje? Of is het een melkkannetje?”

„Wat het precies is, weet ik ook niet,” zei Sietse. „Maar het lijkt wel van zilver te zijn!”

„Oei!” herinnerde Hielke zich. „Er is laatst een partij antiek zilver uit het museum in de stad gestolen. Zou die buit misschien in deze zakken zitten?”

„Wie weet,” antwoordde Sietse. „Maar houd je even stil, ik hoor wat!” Sietse luisterde met zijn oor vlak boven het water en zei: „Er komt een motorbootje. We moeten hier ogenblikkelijk weg!” Hij klom in de Kameleon, startte de motor en gaf vol gas.

Hielke verstopte het kannetje in het kastje onder de achterbank. De Kameleon voer snel in de richting van de plaats waar de jongens altijd zwommen.

Halverwege stopte Sietse de motor en de boot voer geruisloos verder naar de wal. Intussen droogde Sietse zich vlug af en trok zijn kleren weer aan.

Hielke legde de Kameleon vast en daarna rolden ze de snoeren van hun hengels uit en gingen vissen. Op hetzelfde moment kwam vanachter het eiland het bootje met de twee handelaren te voorschijn.

„Daar zijn ze alweer,” fluisterde Hielke. „Dat zilver is wel veel geld waard!”

„Volgens de krant is er voor meer dan honderdduizend gulden gestolen,” zei Sietse. „Zoveel geld laat je niet graag onder water liggen.”

„Kijk, ik heb nog beet ook!” riep Hielke en hij trok een: dikke karper naar boven.

„Dat is een beste!” zei Sietse. „Als we er nog zo één vangen, hebben we voor vandaag genoeg.”

„Het gekke is,” glunderde Hielke, „dat ik helemaal geen aas aan de haak had gedaan vanwege de haast om zo gauw mogelijk te vissen.”

De karper werd in een emmertje met water gedaan en de broers visten rustig verder. Het bootje met de twee mannen voer ook naar de wal en legde bij onze vrienden aan.

„Zo, jongens,” zei de ene man. „Druk aan het vissen? En hebben jullie al iets gevangen?”

„Ja! Een karper!” vertelde Hielke en hij liet de emmer zien.

„Zitten hier zulke knapen?” vroeg de andere man. „Dan gaan wij hier ook hengelen!”

De mannen gingen even verderop zitten vissen en voerden fluisterend een gesprek.

Hielke haalde weer een karper naar boven. Hoewel iets kleiner dan de vorige was het toch een flink exemplaar.

Volgens Sietse hadden ze nu wel voldoende vis, maar omdat de torenklok in de verte pas zes uur sloeg, vonden de jongens het nog te vroeg om naar huis te gaan.

„Het is nu jouw beurt om iets te vangen,” zei Hielke.

„Ik heb al genoeg gevangen,” vond Sietse en daarmee doelde hij op het zilveren kannetje.

De jongens bleven doorgaan met vissen, maar ze vingen niets meer. De twee mannen hadden ook geen geluk, ze vingen zelfs geen witvisje.

Op de dijk naderde een fietser. Het was veldwachter Zwart. Bij de twee mannen stapte hij af en vroeg of ze hun visakte even wilden tonen.

„Dat is toch niet nodig?” zei een van de mannen. „We vissen niet! Kijk maar, er zitten geen snoeren aan de hengels.”

„Hm,” bromde Zwart. „Dan begrijp ik niet waarom u hier zo vroeg aan de waterkant zit.”

„Wel, veldwachter,” zei de ene man, „in dat gezonken schip daar bij dat vlaggetje, zit nog vrachtgoed van ons. We zitten hier te wachten tot het schip wordt gelicht. Intussen houden we een oogje in het zeil zodat er verder geen ongelukken gebeuren, begrijpt u?”

„Nee, dat begrijp ik niet,” vond Zwart. „Hoe wilt u hier aan de wal ongelukken voorkomen bij het wrak dat daarginds ligt?”

„De veldwachter heeft gelijk, Jaap!” zei de andere man. „We kunnen beter met ons bootje boven het wrak gaan liggen. Dan kan er geen schip overheen varen.”

„Wat voor vrachtgoed heeft u nog in het wrak?” vroeg Zwart.

„Oude metalen zoals zink, lood, koper enzovoort! U weet wel wat er zo in onze handel voorkomt, nietwaar?”

„Juist!” zei Zwart. „Wel, u doet uw best maar met het voorkomen van aanvaringen, maar volgens mij is het wrak reeds voldoende afgebakend!”

„Dat kan wel waar zijn, veldwachter,” vertelde de man die Jaap heette. „Maar er is ons verteld dat we als bevrachters aansprakelijk zijn voor aanvaringen met het wrak. Het schip voer in opdracht van ons en met het zinken van de boot hebben wij al een flinke schade opgelopen. Als er nu boten op het wrak stoten, moeten we de eigenaars ook nog hun schade betalen en dat wordt echt te veel!”

„Ik weet niet precies of u daar aansprakelijk voor bent,” zei Zwart. „Maar ik moet toegeven dat het voorkomen van schade inderdaad beter is dan het later te moeten vergoeden!

Goedemorgen!” Zwart ging naar Hielke en Sietse en vroeg: „Hebben jullie al wat gevangen?”

„Wij wel!” zei Sietse.

Zwart keek in de emmer. „Het zijn er maar twee.”

„Maar daar komt er nog één!” riep Sietse en hij trok een vis uit het water.

„Werp die er maar weer in!” vond Zwart. „Die is onder de maat!”

„Toch hebben we straks wel een visje voor u!” vertelde Sietse.
„Komt u maar naar de smederij.”

Het visje van Sietse was natuurlijk het zilveren vaasje, maar dat wist Zwart niet en hij zei lachend: „Dan mogen jullie nog wel extra jullie best doen, want van twee karpers kun je niet veel uitdelen. Succes, jongens!”

„Tot straks, meneer Zwart!” riepen Hielke en Sietse.

De beide handelaren waren weer in hun bootje gestapt en voeren naar het wrak. Daar maakten ze het bootje vast aan het stuk mast en bleven wachten.

Zwart fietste naar het dorp en toen hij bij de Woudaap was, zei Sietse: „Nu gaan wij ook!”

De motor werd gestart en de Kameleon voer snel naar huis. Toen ze onder de brug doorvoeren, had Zwart juist het einde van de polderdijk bereikt. De Kameleon werd vlug in het boothuis gestuurd.

Sietse nam het zilveren voorwerp en wikkelde het in zijn baddoek. Daarmee holde hij naar de smederij. Hielke volgde hem met het emmertje vis. Klinkhamer deed net de deuren open toen Zwart daar van zijn fiets stapte.

„Goedemorgen, Klinkhamer!” zei hij. „Is het weer tijd om te beginnen?”

„Ja, ik heb het druk!” vertelde Klinkhamer. „Het is hooitijd

en dan hebben de boeren veel reparatiewerk dat altijd meteen klaar moet zijn!”

„Juist,” begreep Zwart. „En de ochtendstond heeft goud in de mond!”

Maar daar kwam Sietse en die riep: „Vandaag heeft de ochtendstond zilver in de mond! Komt u even kijken, meneer Zwart?”

Zwart zette zijn fiets tegen de muur en volgde de jongens in de smederij. Sietse legde de baddoek op de werkbank en vouwde die open. Zwart en ook Klinkhamer keken verbaasd naar het zilveren kannetje op de doek.

„Drommels, dat lijkt wel antiek!” zei Zwart. „Hoe komen jullie daaraan?”

„Uit het wrak gehaald!” zei Sietse.

„Dat is hoogst verdacht!” vond Zwart. „Vertel me alles!”

Sietse deed het verhaal hoe hij de twee mannen had afgeluisterd en daardoor wist dat er iets bijzonders in het wrak moest zitten. Gisteravond wilden hij en Hielke ernaar gaan duiken, maar toen kwamen de mannen, die met een scheepshaak de zakken omhoog wilden halen. Toen dat mislukte, gingen de mannen achter de dijk zitten waken.

„En dat maakte jullie natuurlijk nieuwsgieriger?” vroeg Zwart.

„Ja! En daarom gingen we vanmorgen om vier uur weer naar

het wrak,” vertelde Sietse verder. „Ik dook, maar de zakken waren te zwaar om naar boven te tillen. In een van de zakken zat een scheur en daaruit trok ik dit kannetje. Direct daarop kwamen die mannen weer.”

„Hebben ze jullie niet bij het wrak gezien?” vroeg Zwart.

„Nee, meneer Zwart, want ik hoorde hun motor al toen ze nog tussen de brug en het eiland voeren. We zijn meteen naar de wal gevaren en gingen daar zitten vissen.”

„Juist,” zei Zwart. „En toen kwamen die mannen en begonnen daar ook te vissen met hengels zonder snoeren.

Maar in werkelijkheid zaten ze daar hun zilverschat te bewaken. Het is goed dat je slechts dat ene kannetje hebt meegenomen, Sietse. En die scheur in de zak heb jij er dus niet in gemaakt?”

„Dat hebben die mannen zelf gedaan, meneer Zwart. Met de scheepshaak trokken ze die zak stuk en daar was die ene man nogal kwaad om, want daardoor zou de inhoud zichtbaar worden als het wrak zou worden gelicht.”

„Dat is inderdaad zo!” zei Zwart. „Ik zal maatregelen nemen zodat niemand zich verder met de inhoud van de zakken kan bemoeien.”

„U wilt die mannen hun gang laten gaan om erachter te komen wie er nog meer bij de diefstal zijn betrokken?” vroeg

Klinkhamer.

„Goed geraten!” zei Zwart. „En dat betekent dat jullie allemaal het diepste stilzwijgen moeten bewaren over hetgeen we nu weten. Kan ik daarop rekenen?”

„Dat kunt u!” verkondigde Klinkhamer en dat beloofden Hielke en Sietse ook.

„Goed zo!” zei Zwart. „En dan neem ik dit vaasje mee om het door iemand van het museum te laten identificeren. Komt het daar inderdaad vandaan, dan weten we ook wat er in die andere zakken zit. En nu nog een vraag, jongens. Willen jullie, zodra er een hijsblok komt om de boot te lichten, er met een praam heen varen en jullie diensten aanbieden om de zakken te vervoeren?”

„En waar moeten we ze dan heen brengen?” vroeg Sietse.

„Naar de plaats die de mannen jullie wijzen. En dat zal wel naar de witte boerderij zijn, waar de heren een opslagloods bezitten.”

„Dan mogen de jongens wel aan Jellema gaan vragen of hij de praam beschikbaar wil houden,” zei Klinkhamer.

„Dat ga ik persoonlijk even doen,” vond Zwart. „Ik kom het jullie wel vertellen als ik het met Jellema heb geregeld. Tot ziens!” Zwart verliet haastig de smederij.

Klinkhamer zei tegen zijn zoons: „Dus jullie waren op

avontuur in plaats van uit vissen?”

„Maar we hebben gevestigd!” weersprak Hielke hem en hij liet de emmer met de karpers zien.

„Welverdraaid!” riep Klinkhamer. „Dat lost even een grote diefstal op en zorgt tussen de bedrijven door nog voor een portie vis! Het is toch wat! Maar als ik vanmorgen had geweten wat jullie plannen waren, had ik het verboden! Toen je wist dat er iets bijzonders in het wrak zat verborgen, had je meteen de politie moeten inlichten, Sietse!”

„Maar ik wilde eerst een bewijs hebben,” zei Sietse.

„Daar kan de politie best zelf voor zorgen, jongeman! En zoek niet meer van deze avonturen, want dan leg ik jullie boot aan de ketting! Begrepen!”

Hielke en Sietse knikten ten teken dat ze het hadden begrepen en volgden hun vader in huis om een boterham te eten.

Het verblijf op het water in die vroege ochtenduren had de jongens een reuze honger bezorgd.

Hoofdschuddend zag moeder alle boterhammen van de tafel verdwijnen en ze zei: „Als jullie zoveel eten, lusten jullie vanmiddag geen vis.”

„Maar, moeder!” riep Klinkhamer. „Je weet toch wel beter? Die alleseters laten nooit wat staan!”

Achter op het erf was Jan Bosma alweer ijverig bezig zijn bootje in het water te duwen.

„De limonadeverkoper gaat nieuwe voorraad halen!” zei Hielke.

„Die kleine Jan is een flinke vent,” vond Klinkhamer. „Hij doet zijn best om zijn moeder te helpen!”

„We gaan weer met hem mee,” zei Sietse. „Als hij ’s morgens zijn limonade verkoopt, kan hij ’s middags ook nog een beetje vakantie nemen!”

„Jullie moeten hem maar zoveel mogelijk helpen,” stelde moeder voor.

Twintig minuten later kwam Jan met zijn bootje vol met kratten limonade terug uit het dorp. Naast hem zat Louw, die hielp bij het roeien.

„Ja, jongens!” riep Louw naar Hielke en Sietse, die al in de Kameleon zaten te wachten. „Wat roeit dit bootje licht! Het gaat bijna net zo hard als de Kameleon!”

„Dan hoeven we jullie niet te duwen,” vond Sietse.

„Alsjeblieft wel,” gebod Jan. „Op den duur word je wel moe van het roeien!”

De Kameleon begon het bootje te duwen en de jongens voeren het meer op.

„Stop!” riep Louw. „We vergeten de waterfiets mee te

nemen!”

„Laat de fiets vandaag maar thuis,” vond Sietse. „Er staat te veel golven op het meer en dan krijg je natte voeten.”

Ze voeren naar de Woudaap, waar Kees reeds stond te wachten.

„Heb je dorst, Kees?” vroeg Sietse.

„Wel nee. Waarom vraag je dat?”

„Anders mag je niet mee,” zei Sietse. „Dorstige knechten kunnen we niet gebruiken, als je begrijpt wat ik bedoel!”

„Van mij zullen jullie geen last hebben,” stelde Kees hem gerust en hij kwam aan boord. Ze voeren verder. Bij de boerderij van Jellema stond Gerben.

„Hallo, Gerben! Moet je nog limonade?” riep Louw.

„Hebben jullie sinas?” vroeg Gerben.

„Ik heb alle soorten!” vertelde Jan.

De Kameleon legde aan en Gerben vroeg hoeveel een volle krat kostte. Jan noemde de prijs en voegde eraan toe dat daarbij het statiegeld van de krat en de flessen was inbegrepen.

„Oké,” zei Gerben. „Geef maar een krat sinas!”

„Graag, Gerben,” antwoordde Jan en geholpen door Kees tilde hij een krat op de wal.

Gerben betaalde en zei: „Jullie moeten langs de boeren gaan.

Het is hooitijd en dat is een dorstige tijd. Wellicht verkopen jullie er meer!”

„Bedankt voor de tip!” riep Jan. Ze voeren naar de stenen brug, gingen eronderdoor en zochten toen de poldervaart op die langs de boerderijen liep. Hun eerste aanlegplaats was bij de boerderij van Brandsma, waar weer een volle krat werd verkocht.

„Als alle boeren een krat kopen, wordt het een reuze meevaller!” riep Jan verheugd.

En dat werd het! Binnen een uur had Jan zijn hele voorraad verkocht. Op de terugweg zat hij het ontvangen geld te tellen. Maar het klopte niet.

„Wat is er, Jan?” vroeg Hielke lachend. „Heb je te weinig ontvangen?”

„Gelukkig niet,” antwoordde Jan. „Maar het is wel gek. Ik heb geloof ik twee tientjes te veel!”

Sietse keek Hielke aan en toen die knipoogde, begreep Sietse meteen dat Hielke de twee briefjes van tien gulden, die ze de vorige dag van schipper Vooistra hadden gekregen, stiekem in Jan zijn zak had gestopt. En hoe Jan nu ook rekende en telde, telkens bleek hij twintig gulden te veel te hebben.

„Laten we even nagaan van wie je briefjes van tien gulden hebt ontvangen,” stelde Louw voor.

Daarop begonnen ze de namen te noemen van boeren die met een briefje van tien gulden hadden betaald. Maar doordat Hielke en Sietse er telkens andere namen bijvoegden, raakten Jan en Louw steeds in de war.

„Wat een gezeur om die twee tientjes!” riep Kees. „Jan, je weet toch hoeveel je aan de melkboer moet betalen?”

„Ja! Dat geld heb ik hier!” zei Jan.

„Nou dan!” vond Kees. „Dat geef je aan Hijlkema en de rest is van jou! En daarmee basta!”

„En toch heb ik twintig gulden meer dan waarop ik had gerekend!” zei Jan.

„Nou, jô! Dat geld had je nog van gisteren in je zak!” riep Sietse.

„Dat heb ik allang aan mijn moeder gegeven,” zei Jan. „Of zou ze het stiekem weer in mijn zak hebben gestopt?”

„Natuurlijk!” riep Hielke vrolijk. „Dat is het! De tientjes zijn stiekem in je zak gestopt!” Hielke kon het weten! Hij was zelf de dader!

Maar toen vergat Jan ineens al zijn geld. Hij ging staan en riep: „Kijk! Jouke Beintema en zijn vrienden lopen op ons erf! Daar worden vast gemene streken uitgehaald!”

„Dat zullen we hen inpeperen!” riep Sietse en vlug wilde hij de motor in een grotere versnelling schakelen, maar hij kwam

bij vergissing aan de knop van de hoorn die een luide loei gaf. Jouke keek meteen op en zag zijn tegenstanders naderen. Vlug holden de indringers het erf af naar hun boot de Rambam, die meteen terugvoer naar het meer.

De Kameleon zette de achtervolging in, maar moest nog minstens vijftig meter inhalen. In de smalle vaart ging dat heel moeilijk, want je mocht er niet snel varen.

Toen er door de golven van de Kameleon een rietpol lossloeg, riep Hielke: „Pas op! Je gaat veel te hard, als Zwart het ziet, ben je er gloeiend bij!”

Ze voeren een bocht om en jawel, daar stond Zwart op de weg naast de vaart. Hij stak zijn rechterhand omhoog ten teken dat de jongens moesten stoppen.

„Daar heb je het al!” mopperde Hielke. „Ik heb het je wel gezegd! Als je een boete moet betalen, doe je het maar alleen!”

„Dan betaal ik die!” bood Jan aan. „En ik zal Zwart wel vertellen waarom we zo hard voeren.”

De Kameleon legde bij Zwart aan en Jan riep: „Meneer Zwart! Die jongens van de Rambam waren op ons erf! Er is niemand thuis en wie weet wat ze hadden vernield als we niet toevallig langs waren gekomen!”

„Zo?” zei Zwart. „Zijn dat zulke brutale knapen? Dan zullen

we hen extra in de gaten houden! Ik wilde even zeggen dat het is geregeld met Jellema! Tot ziens, jongens!” Zwart fietste verder en Hielke en Sietse wisten nu dat de praam van Jellema voor hen beschikbaar bleef.

Maar de andere jongens begrepen er natuurlijk niets van en Jan zei: „Wat is dat nu voor onzin? Begrijpen jullie het? Ik vertel Zwart over die jongens en hij zegt: het is geregeld met Jellema! Maar wat heeft Jellema daarmee te maken?”

„Hebben jullie dan niet gezien hoe Zwart knipoogde?” vroeg Sietse.

Dat hadden ze inderdaad allemaal gezien.

„Wel,” vervolgde Sietse, „dat is een teken dat Zwart last heeft van hooikoorts. Daardoor beginnen zijn ogen te knipperen en zegt hij gekke dingen!”

Hielke lachte luid.

De anderen lachten niet. Zij begrepen niet wat daar nu zo grappig aan was en Kees zei: „Ik heb eens horen vertellen dat iemand die last had van hooikoorts zoveel schuim op zijn mond had dat de mensen dachten dat hij zich had ingezeept voor het scheren!”

„Houd op!” riep Hielke. „Ik kan niet meer!”

„Hielke is gek!” zei Sietse. „Het zal ook wel hooikoorts zijn. We gaan naar huis, want we zitten hier tussen de hooivelden

en daar kan Hielke niet tegen. Hij krijgt zelfs de lachkoorts!”
„En toch begrijp ik niet wat Jellema met die jongens te maken heeft!” zei Jan.

„Dat zou ik ook niet weten,” beweerde Hielke. „Ik geloof zelfs dat Jellema die jongens helemaal niet kent!”

Kees vond dat het niet belangrijk was. „Laten we liever zo vlug mogelijk naar Hijlkema varen,” zei hij. „Misschien kan Jan nog een vracht limonade krijgen!”

Maar Hijlkema had niet op zo’n snelle verkoop gerekend en hij kon Jan geen nieuwe voorraad geven. Toch was Jan best tevreden, hij had vijftien gulden verdiend. Zo kwam hij thuis met vijfendertig gulden in totaal. Zijn moeder wist niet wat ze zag toen hij het geld op de tafel legde.

„Maar, moeder, ik heb twintig gulden te veel, heeft u die stiekem in mijn zak gestopt?” vroeg Jan.

„Wel nee, jongen! Hoe kom je erbij? Kijk, hier is al het geld dat jij thuis hebt gebracht. Ik bewaar het in dit doosje!”

„Dan snap ik er helemaal geen fluit meer van!” riep Jan.

HOOFDSTUK VI

De jongens vervoeren de buit. Jouke zorgt voor een verrassing

Die middag kwam uit het kanaal een drijvende hijskraan naar het meer varen. Kees zag het en riep: „Kijk, jongens! Het schip wordt gelicht. Laten we gaan kijken.”

„Dat doen we,” beaamde Sietse. „En dan nemen we de praam van Jellema mee!”

„Een goed idee!” riep Jan. „Dan kunnen we misschien de vracht vervoeren die nog in het schip zit. Daarmee valt vast wel wat te verdienen!”

„We hebben gisteren toch ook niets verdiend toen we die balen vervoerden?” zei Kees.

„Maar dat deden we voor schipper Vooistra!” vond Jan. „En die had al schade genoeg. Maar die twee mannen mogen ons wel iets geven als we hen weer helpen!”

„Daar komen die mannen al!” riep Louw en hij wees naar een bootje.

Sietse zag dat een van de mannen naar hen wenkte en hij stuurde de Kameleon naast het bootje met de luid puffende buitenboordmotor.

„Kunnen jullie weer voor een boot zorgen, jongens?” vroeg de ene man. „Er moeten nog enige zakken worden vervoerd!”

„Ja hoor!” riep Sietse. „We halen de praam die we gisteren ook hebben gebruikt!”

„Dat is best,” vond de man. „En we zullen jullie hulp goed belonen!”

De Kameleon zette meteen koers naar de boerderij van Jellema en daar stond toevallig Gerben op de dijk.

„Hallo, Gerben! We nemen de praam even mee!” riep Sietse. „Zeg jij het tegen Jellema?”

„Maar dat gaat zomaar niet!” riep Gerben. „Die praam is particulier eigendom, daar moeten jullie van afblijven!”

Voor Gerben het kon verhinderen, had Hielke de praam reeds losgemaakt en begon de Kameleon haar over het meer te duwen.

„Dit zullen jullie nog wel merken, boeven!” riep Gerben kwaad. „Denk niet dat jullie alles mogen! Hier ga ik werk van maken!”

Wat Gerben nog meer riep, hoorden de jongens niet, want de Kameleon voer reeds op volle snelheid.

„Jij bent brutaal, Sietse,” vond Kees. „Nu mag je misschien nooit meer de praam lenen.”

„Dat loopt wel los,” zei Sietse. „Van Gerben hoeven we ons niets aan te trekken. De praam is niet van hem!”

„Gerben kan wel tegen Zwart zeggen dat jullie de praam hebben gestolen,” zei Louw. „Misschien krijgen jullie dan een boete!”

„Gerben heeft al zoveel gefantaseerd dat Zwart hem toch niet zal geloven,” lachte Hielke.

Ze naderden het wrak, waar de hijskraan ook reeds lag. Een sleepboot met een grote dekschuit lag ernaast. Het bootje met de twee handelaren was er ook. Op enige afstand bleef de Kameleon met de praam liggen wachten.

De jongens zagen hoe een man in een kikvorspak de haak van de hijslier aan het achterschip van het wrak bevestigde. De lier trok het wrak omhoog en de kikvorsman legde een grote lus van staaldraad rond het schip. Hetzelfde karwei werd aan de voorkant van het wrak uitgevoerd. Zo zaten er twee zogenaamde stropen rond het voor- en achterschip. Die twee stropen werden aan de haak van de lier bevestigd, waarna de sterke hijskraan zonder enige moeite het wrak uit het water trok. Toen het een paar meter boven water hing te bengelen, liep er uit een scheur onder in de romp een grote straal water. De sleepboot trok de dekschuit onder het wrak, waarop de machinist van de hijskraan de vracht liet zakken.

Nauwelijks lag het wrak op de schuit of de twee handelaren klommen aan boord en grepen uit het ruim het eerst de zak met de scheur erin.

Sietse stuurde de praam naast de dekschuit en de mannen tilden samen de zak in de praam. Ze zetten die ondersteboven neer zodat de scheur niet meer zichtbaar was.

Dan haalden ze nog vijf zakken uit het ruim en ook die werden ondersteboven in de praam neergezet. Het was opmerkelijk hoeveel water er uit de zakken stroomde.

„Het lijkt wel of er volle emmers in die zakken zitten,” zei Kees verwonderd.

„Er zit van alles in,” vertelde de ene man.

Even later kwam de politieboot langszij. „Heeft u uw vracht teruggekregen, heren?” vroeg de brigadier.

„Jawel, brigadier,” zei de ene man. „Alles is compleet.”

„Er zit zeker oud ijzer in die zakken?” vroeg de brigadier, hoewel het de politie reeds bekend was dat er antiek zilverwerk in zat verborgen.

„Inderdaad, brigadier. Er zit van alles in zoals lood, zink, koper en ijzer,” luidde het antwoord.

„Ja, ja,” zei de brigadier. „Die handel van jullie is wel veelzijdig!”

Vervolgens nam de politie het baken en de vlag, die de ligging

van het wrak hadden aangeduid, weer in bezit en voer de patrouilleboot terug naar het kanaal. Hielke maakte het bootje van de twee handelaren naast de Kameleon vast. De mannen bleven aan boord van de praam, die nu door de Kameleon werd voortgeduwd. De sleepboot vertrok met de hijskraan en de dekschuit naar de stad, waar het wrak bij een sloperij werd afgeleverd.

Het beetje vracht in de praam was voor de sterke Kameleon van geen betekenis en snel voeren de boten over het meer naar de brug. Daar moest de snelheid aanzienlijk worden beperkt, want in de vaart mochten ze nu eenmaal niet hard varen. Bij het Raadhuisplein stond veldwachter Zwart, maar hij keek niet naar de boten. Hij deed net alsof die twee handelaren hem niet interesseerden, maar in werkelijkheid belde hij naar enige rechercheurs die de witte boerderij in het oog moesten houden. Spoedig legden de boten bij de boerderij aan en de mannen droegen meteen de zakken op een kar die ze naar een loods naast de boerderij reden.

„Dat is een mooie grap!” riep Kees. „Waar blijft nu onze beloning? Ze doen net alsof we niet meer bestaan!”

„Ik ga wel naar hen toe,” zei Jan, maar nauwelijks was hij op het erf of een grote waakhond kwam dreigend op hem af en joeg Jan weg.

Door het luide blaffen van de hond kwam een van de handelaren uit de loods. Hij zag hoe de jongens hem wenkten. Hij ging naar hen toe en zei: „Jullie dachten zeker dat we jullie hadden vergeten te betalen? Maar we hebben alleen maar groot geld. En een briefje van honderd is toch wel wat veel, nietwaar? Daarom geef ik jullie deze twee rijksdaalders, want meer kleingeld heb ik niet.”

Kees nam het geld in ontvangst, waarna de man naar de loods terugliep.

„Het is te weinig,” vond Jan. „Ze hadden minstens het dubbele moeten betalen!”

„Voor ons is het nog te veel,” zei Hielke. „Want wij mogen geen geld aannemen.”

„Ha!” riep Kees. „Dan kunnen Jan, Louw en ik ieder een grote hoorn ijs kopen!”

„We mogen geen geld aannemen, maar wel een ijsje,” merkte Sietse op.

„Natuurlijk delen we met z’n allen,” merkte Louw op.

„We gaan vijf ijsjes kopen!”

Dat vonden ze allemaal goed en de Kameleon voer met de praam terug naar het dorp om even later bij het Raadhuisplein aan te leggen.

Kees sprong meteen op de wal en holde naar de

bakkerswinkel om vijf ijsjes te halen.

Veldwachter Zwart kwam naar de jongens in de Kameleon en vroeg: „Is alle vracht uit het wrak nu op zijn plaats, jongens?”

„Jawel, meneer Zwart,” antwoordde Sietse. „Alles ligt nu in de loods bij de witte boerderij.”

Op dat moment kwam Gerben het plein op fietsen. Hij reed regelrecht naar Zwart en riep: „Die kwajongens hebben ongevraagd de praam meegenomen! Dat is toch strafbaar, nietwaar?”

„We hebben tegen je gezegd dat je het even aan Jellema moest vertellen!” ging Sietse er tegenin.

„Heb je dat gedaan, Gerben?” vroeg Zwart.

„Nee!” zei Gerben. „Nog niet, maar...”

„Wat zeur je dan?” vond Zwart.

„Wilverhier en gunter!” riep Gerben woest. „Ik meld hier het ongevraagd wegnemen van een praam en u zegt dat ik zeur! Dat is helemaal grijs! Als u er niets tegen doet, kan iedereen wel van alles meenemen!”

Kees kwam terug met vijf ijsjes en zonder te beseffen dat hij olie op het vuur gooide, zei hij tegen Gerben: „Kijk! Dit ijs hebben we met de praam verdiend!”

„Het verdiende geld hadden jullie aan Jellema moeten geven in plaats van het te versnoepen!” riep Gerben.

„Die twee rijksdaalders?“ vroeg Kees. „Dat vindt Jellema niet de moeite!”

„En breng nu ogenblikkelijk de praam terug!” schreeuwde Gerben. „Of anders bel ik de politie te water! Hopelijk treedt die strenger op dan hier het plaatselijk gezag in uniform!”

„We gaan al!” riep Sietse en genietend van het ijs voeren ze naar het meer en brachten de praam weer netjes op haar plaats bij de boerderij van Jellema.

Hielke ging even naar de boerderij om Jellema te vertellen dat hij de praam niet langer beschikbaar hoefde te houden. De vracht uit het gezonken schip was al vervoerd.

„Was Jellema kwaad?” vroeg Kees toen Hielke terugkwam.

„Helemaal niet!” zei Hielke lachend.

„Wat zeurde Gerben dan?” vroeg Kees.

„Dat vroeg Zwart ook al,” herinnerde Louw zich.

„We wisten wel dat we de praam mochten gebruiken!” zei Hielke.

„Hoe konden jullie dat weten?” vroeg Kees.

„We kennen Jellema langer dan vandaag!” antwoordde Sietse, waarna hij de Kameleon terug liet varen naar huis.

Kees vertelde hoe zijn moeder voor zeven gulden een partij vodden zou verkopen. „De voddeboer laadde alles op zijn wagen en vroeg toen of mijn moeder terug had van honderd

gulden. Maar moeder kon het niet wisselen en toen zei die koopman: Dan betaal ik u een volgende keer wel. Hij wilde ervandoor gaan, maar gelukkig kwam vader thuis. Moeder vroeg hem of hij drieënnegentig gulden terug kon geven, maar dat had vader ook niet. Het komt wel goed, zei de voddeboer. Ik betaal een volgende keer wel. Dat trucje ken ik, riep vader. Geef hier die vodden! Zonder betaling krijg je niets! En toen vond die koopman in een van zijn zakken zomaar een portemonnee vol kleingeld en betaalde de zeven gulden! Hij probeerde eerst zonder te betalen er met de spullen vandoor te gaan. Gemeen, hè?”

„Dan hebben die handelaars ons op dezelfde manier te pakken genomen!” riep Jan. „Twee rijksdaalders was veel te weinig!”

„Ze krijgen hun straf wel,” beweerde Sietse.

„Wat doet het er toe?” riep Hielke. „Het ijs smaakte toch lekker?”

„Natuurlijk!” vond ook Louw. „En we hebben er niets voor hoeven te doen. Alleen maar varen. En ik vond het prachtig om naar het lichten van die gezonken boot te kijken. De middag is omgevlogen. Breng me nu maar naar huis!”

Het was inderdaad tijd om naar huis te gaan. Kees ging bij de Woudaap aan wal en de Kameleon bracht Louw, Jan en de

Klinkhamertjes snel naar het boothuis. Jan nam zijn fiets en reed naar de polder. Louw wandelde naar het dorp en Hielke en Sietse gingen de smederij in.

Klinkhamer was nog aan het werk, maar toen hij de jongens zag, vroeg hij: „Moeten we alweer eten?”

„Ja, vader, het is tijd.”

Ze gingen in huis, wasten hun handen en aten met genoeg de boterhammen die door moeder zo smakelijk waren belegd.

De volgende morgen was het buiig weer met veel wind. Het was ook veel kouder.

„Het is geen weer voor Jan om limonade te verkopen,” zei Klinkhamer. „Hij zal vandaag wel niets verdienen.”

„Jan weet steeds wat nieuws te bedenken,” beweerde Sietse.

„Misschien gaat hij wel met gebakken vis venten!”

„Of met warme olieballen!” fantaseerde Hielke.

Maar wat Jan nu weer had verzonnen om aan geld te komen, had geen van zijn vrienden kunnen raden.

Het was al negen uur geweest toen Jan op zijn fiets bij de smederij kwam. Op zijn bagagedrager had hij vier latjes in een bosje bij elkaar gebonden. „Hallo!” riep hij. „Wat een akelig weer! Ik kon bijna niet tegen de wind in fietsen. Maar ik ben er toch! Kijk, ik heb latjes meegenomen om er voor mijn

konijnehok een ruif van te maken. Kunnen jullie mij aan staafjes ijzer helpen om er tralies van te maken?”

Natuurlijk konden Hielke en Sietse dat en van de oud-ijzerhoop werden ronde staafjes ijzer gezocht en die werden allemaal op gelijke lengte afgezaagd. In twee van de latjes werden gaatjes geboord waarin de staafjes werden gestoken. Van de twee overgebleven latjes werd nu het raampje in elkaar getimmerd.

„Dat is Otje-Pietje!” riep Jan. „Zo mooi had ik het zelf niet kunnen maken. Ik ga konijnen fokken, dan kan ik ze verkopen. Er is best wat mee te verdienen, want het voer voor de dieren kan ik overal gratis krijgen, zoals gras, oud brood, wortelloof en bladeren van paardebloemen. Daar groeien ze van als kool!”

„Jij wilt dus een konijnenfarm beginnen?” vroeg Hielke.

„Ja, ik zou wel honderd konijnen willen hebben,” zei Jan.

„Maar moeder vindt het niet goed. Het ruikt vies en het geeft veel te veel rompslomp, zegt ze!”

„Hoeveel denk je aan één konijn te kunnen verdienen?” vroeg Sietse.

„Vijf gulden,” zei Jan.

„Dus als je tien konijnen hebt, moet je de hele zomer voedsel voor hen zoeken en dan heb je misschien vijftig gulden

verdiend?” rekende Sietse voor. „Dat betekent dat je dan gemiddeld een dubbeltje per uur ontvangt. En wie wil er nog werken voor een dubbeltje per uur?”

„Zo moet je het niet bekijken,” vond Jan. „Eén uurtje per dag voedsel zoeken, vind ik niet erg. En konijnen zijn leuke dieren!”

„Ja, als je er twee hebt,” antwoordde Hielke. „Maar dan heb je er ook meer dan genoeg!”

„Voorlopig kan ik er toch maar twee bergen,” zei Jan. „Want ik heb er geen hokken voor. Dit tralieraampje timmer ik voor een oud kastje dat achter de schuur stond.”

Kees kwam binnenhollen. „Hé, jongens, waar blijven jullie toch!” riep hij. „Jouke Beintema is weer met de Rambam de poldervaart in gevaren. Ik zag ze onder de brug door gaan!”

„Oei!” zei Jan verschrikt. „En er is niemand bij ons thuis!”

„We gaan er ogenblikkelijk op af!” riep Sietse. „Kom mee!” Ze holden naar het boothuis en sprongen in de Kameleon. Ze voeren naar het meer en zetten koers naar de stenen brug. „Zeg, Jan, zijn de deuren bij jullie thuis wel op slot?” vroeg Hielke.

„Ja, natuurlijk!” riep Jan. „Maar op het erf kunnen ze nog genoeg vernielen, zoals het oude schuurtje, mijn konijnehok en mijn tuintje met wortelen, boontjes en rabarber erin!”

„Ik snap niet waarom ze zulke dingen doen,” zei Hielke.

„Wat hebben ze eraan?”

„Jouke kreeg vaak strafwerk van de meester omdat hij mij steeds plaagde,” vertelde Jan. „Hij zat me altijd dwars omdat hij me aankon. De zoon van de slager heeft hem eens een geducht pak slaag gegeven toen Jouke weer vervelend tegen me deed. En daarom is Jouke nog steeds kwaad op me, hoewel ik hem nooit aanleiding heb gegeven!”

„We moeten voorgoed met hem afrekenen!” vond Sietse.

„Zodat hij zich niet weer in onze buurt durft te wagen.”

„Je gaat toch geen onzin uithalen?” waarschuwde Hielke. „Als je buiten je boekje gaat, krijgen wij de klappen in plaats van Jouke!”

„Hm,” bromde Sietse. „Het liefste boorde ik hun Rambam de grond in. Maar misschien kan ik hen met een schijnaanval zo doen schrikken, dat ze zichzelf te pletter varen!”

Intussen voer de Kameleon op volle snelheid, want Sietse hoopte de Rambam in de poldervaart te ontmoeten. In dat smalle vaarwater zou Jouke hen niet kunnen ontvluchten. Maar dat wist Jouke ook en daarom keerden hij en zijn vrienden na een heel kort bezoek aan het huis van de weduwe Bosma, gauw terug naar het meer.

Tot grote teleurstelling van Sietse kwam de Rambam onder

de stenen brug vandaan toen de Kameleon er nog dertig meter van was verwijderd. Op het meer had de Rambam alle ruimte om de Kameleon te ontwijken, maar toch voer Sietse dreigend op hen af. Jouke wist wat er ging gebeuren als die ijzersterke Kameleon de niet zo gave romp van de Rambam zou raken. Daarom wierp hij als afweer een oud kastje overboord vlak voor de boeg van de Kameleon.

„Dat is mijn konijnehok!” zag Jan. „Gemene dieven!” Sietse kon het kastje niet meer ontwijken. De Kameleon voer er met een schok tegenaan, waarop het kastje snel vooruitschoof en de achterkant van de Rambam raakte, waar het in stukken uiteenviel.

Sietse had de motor al gestopt, maar de Rambam ging er snel vandoor.

„Kijk!” riep Kees. „Hun boot is weer stuk. Achter, naast het roer, zit een gat. Kijk maar!”

„Warempel,” vond Hielke. „Dat hebben ze door het gestolen kastje opgelopen. Het is hun verdiende loon!”

De jongens keken de Rambam na, die op zijn grootste snelheid verder voer.

„Die komt niet ver,” voorspelde Sietse. „Het water moet hun boot binnenstromen!”

Om die reden wilde Jouke natuurlijk zo vlug mogelijk naar de

overkant van het meer, maar opeens klonk er een luide knal en stopte de motor.

„Die is er geweest,” zei Sietse. „Daar zullen we voorlopig geen last meer van hebben.”

„Wat is er dan gebeurd?” vroeg Jan.

„Nou, de motor is natuurlijk door dat snelle varen gloeiend heet geworden,” verklaarde Sietse. „Door het lek kwam er water in de boot en dat omspoelde de hete motor. Daardoor is die gescheurd! Dat koude water op het hete metaal veroorzaakte ongelijke krimpings en zo ontstond er een scheur.”

„Jij hebt er meer verstand van dan ik,” zei Jan. „Maar je kunt wel zien dat de motor stuk is, want ze gaan bomen!”

„Ze zullen een nieuwe motor en een nieuwe boot moeten aanschaffen,” dacht Hielke. „Want die romp is zo gaar als boter!”

„Ik zie iets bijzonders drijven,” zei Sietse en hij wees naar een stuk van het vernielde kastje. „Er zit iets tussen de plankjes!” De anderen zagen het nu ook. Een rechthoekig bordje, dat volgens Jan het dak van zijn toekomstige konijnehok had moeten worden, bleek dubbelwandig te zijn en uit een scheur wapperde een briefje. En wat voor een briefje?

„Dat is een bankbiljet!” riep Kees.

Met de vaarboom trok Hielke het bordje naar de Kameleon en Jan en Kees hesen het aan boord. Jan trok het briefje uit de opening en hield een biljet van honderd gulden in zijn hand.

„Er zitten er nog veel meer in!” zag Kees en hij probeerde een plankje los te rukken. Hielke reikte hem een schroevendraaier aan en daarmee brak Kees een plankje weg. Toen zagen ze enige bundeltjes bankbiljetten en ook wat losse, die Jan gauw greep, omdat ze dreigden weg te waaien. „Dat is een flink kapitaaltje, Jan!” verkondigde Kees. Jan huilde.

„Wat mankeert je?” vroeg Kees. „Hoe kun je nu huilen met zoveel geld?”

„Mijn moeder en ik hebben alles afgezocht naar het geld van opa,” zei Jan snikkend. „Iedereen zei dat het ergens was verstopt, maar we konden niets vinden. En nu zit het in mijn konijnehok! Hoe bestaat het!”

„Het is geweldig dat het nu is gevonden!” riep Hielke.

„Ja! Natuurlijk!” vond Jan. „Het is reusachtig geweldig en daarom huil ik van vreugde!”

„Je mag Jouke wel dankbaar zijn, dat hij je konijnehok vernielde,” zei Sietse.

„Dat zou fout zijn!” riep Kees. „Jouke stal duizenden guldens.

Dat moet de politie weten.”

„We mogen van geluk spreken dat Jouke het zelf niet wist,” zei Hielke. „Hij had het geld vast niet teruggegeven!”

„Ik zal het jullie nog sterker vertellen,” beweerde Sietse.

„Jouke springt uit zijn vel als hij hoort hoe hij Jan en zijn moeder heeft geholpen. Want dat was vast zijn bedoeling niet!”

„Dat was het zeker niet,” riep Jan. „Maar hij hoeft het niet te weten. Niemand hoeft het te weten!”

Het rondrijvende hout van het kastje werd aan boord genomen en op verzoek van Jan voeren ze daarna snel naar het Paviljoen, waar zijn moeder in de keuken werkte. Jan holde naar haar toe en vertelde het grote nieuws. Moeder Bosma liet meteen haar werk in de steek om het geld naar de bank te brengen. Daar was het veiliger dan in een konijnehok. En Hielke zei tegen Jan: „Dat jij met je konijnehok nog zoveel geld zou verdienen, had je ook niet gedroomd!” „Nee, dat zeker niet!” lachte Jan, „Mijn moeder is nu in één klap rijk! Nu weet ik niet of ik nog wel langer met zulke arme jongens als jullie mag spelen.”

„Hoor die kleine opschepper eens!” riep Sietse. „Wees jij maar blij dat wij je nog willen meenemen!”

„Natuurlijk, jongens,” zei Jan. „Ik ben reuze dankbaar dat

jullie mijn vrienden zijn en ik zou me geen raad weten als ik niet meer met jullie mee uit varen mocht. Want plezier in het leven is meer waard dan geld!”

„Wat heb je dat mooi gezegd, Jan,” vond Kees en hij gaf hem zo’n klap op zijn schouder dat Jan luid: „Au,” riep.

HOOFDSTUK VII

De perfecte burgemeester

„We moeten Louw nog afhalen,” bedacht Sietse nog en hij stuurde de Kameleon weer in de richting van het dorp. Vanaf de overkant kwam de politieboot op volle snelheid over het meer varen.

„Er is vast iets aan de hand!” riep Kees.

„Ja! We gaan hen achterna!” zei Sietse en hij gaf meer gas. De politieboot naderde de brug en ging er met onverminderde snelheid onderdoor. De Kameleon was direct daarop ook al bij de brug.

„Misschien is er een vechtpartij in het dorp,” beweerde Jan.

„Nee, dat kan niet!” riep Kees. „Want ze varen het Raadhuisplein voorbij. Ik denk dat er bij de boterfabriek is ingebroken!”

Hielke en Sietse zeiden niets. Ze hadden reeds het vermoeden dat de politieboot naar de witte boerderij voer, waar het gestolen antiek lag verborgen.

En ze lachten toen Kees riep: „Nu snap ik er niets meer van! Ze gaan de fabriek ook voorbij!”

„Ik weet het!” verkondigde Jan. „Ze gaan naar de witte boerderij!”

„Wat moeten ze daar doen?” vroeg Kees.

„Misschien is er in de loods van de handelaren ingebroken?” dacht Jan.

„Het zou kunnen,” zei Kees. „Maar wie gaat er vodden stelen?”

De boerderij kwam in zicht en de jongens zagen dat er vele auto's stonden, waarbij ook enige politiewagens. De politieboot legde reeds aan. Toen de Kameleon ook langs de wal gleed, waren de politiemannen bezig zakken in hun boot te laden.

„Maar dat zijn dezelfde zakken die wij hier gisteren heen hebben gebracht,” zag Kees.

„Dat klopt,” vertelde Sietse. „Ze zitten vol met antiek zilverwerk.”

„Hoe weet je dat?” vroeg Kees verbaasd.

„Dat wisten we allang,” zei Hielke. „Sietse heeft naar die zakken gedoken toen ze nog onder water lagen. Hij haalde er een zilveren kannetje uit en dat hebben we aan Zwart gegeven. Zwart wist toen meteen dat het van de buit was die uit het museum in de stad werd geroofd. Maar we mochten natuurlijk niets vertellen!”

„Dus toen we die zakken vervoerden, wisten jullie wat erin zat?“ vroeg Jan.

„Ja,” antwoordde Sietse. „En de politie wist het ook. We hadden afgesproken dat we de vracht zouden vervoeren. Jellema wist er ook van en daarom konden we de praam ongevraagd meenemen!”

„Ha! Wacht eens even!” riep Jan. „Nu begrijp ik wat Zwart bedoelde toen hij ons in de vaart aanhield en ik hem vertelde dat Jouke Beintema op ons erf was geweest. Ik vond het toen gek dat Zwart zei dat het was geregeld met Jellema. Maar hij bedoelde natuurlijk het gebruik van de praam?”

„Dat heb je heel goed opgelost, Jan!” lachte Hielke.

„Ja, ja,” zei Jan. „En Sietse maar zeggen dat Zwart knipoogde vanwege de hooikoorts! Wat zijn jullie een mooi stel bedriegers!”

Op dat moment werd hun aandacht getrokken door zes heren die uit de loods kwamen. De twee handelaren waren er ook bij. De heren werden begeleid door politiemannen die hen naar een autobusje brachten. Gevolgd door twee politieauto's vertrokken ze. De politieboot keerde en voer terug naar de stad.

„Dat was dan alles!” zei Sietse. „De politie heeft een goede vangst gedaan. Er waren zes arrestanten!”

„Ik heb Zwart niet gezien,” merkte Kees op. „Hij wist zeker van niets.”

„Zwart wist alles!” vertelde Hielke. „Hij liet met opzet het zilver naar de loods brengen en toen hield de politie de handelaren goed in het oog. Daardoor hebben ze nu in plaats van twee, zes man kunnen arresteren!”

De Kameleon voer terug.

Bij de boterfabriek stond Louw te wachten. Hij riep verontwaardigd: „Waar zitten jullie toch steeds? Ik zoek de hele morgen al naar jullie!”

„We hebben Jan rijk gemaakt,” antwoordde Kees. „En de dieven van het zilver zien wegvoeren!”

Daar begreep Louw natuurlijk niets van en daarom vertelden ze hem hoe en wat ze hadden beleefd.

„Jammer, dat ik er niet bij was,” vond Louw. „Jan, ik feliciteer je dat jullie het geld hebben gevonden. Nu hoef je geen limonade meer te verkopen.”

„Dat weet ik nog niet,” zei Jan. „Ik vond het wel leuk werk!”

„Kom, we gaan naar huis,” verkondigde Hielke. „Het is bijna twaalf uur!”

Jan werd naar de smederij gebracht, vanwaar hij op zijn fiets naar de polder reed. De Kameleon bracht Kees thuis. Op de polderdijk fietste Gerben.

„Hallo, Gerben!” riep Sietse. „Vaar je mee? Wij hebben groot nieuws!”

Gerben aarzelde. Hij was nog een beetje kwaad op de jongens omdat ze de praam ongevraagd hadden meegenomen, maar de nieuwsgierigheid dwong hem ten slotte te stoppen. „Wat voor nieuws hebben jullie?” vroeg hij. „We hebben gisteren met de praam zakken vol antiek zilver vervoerd!” vertelde Sietse. „Het was gestolen uit het museum in de stad!”

Daar wilde Gerben meer van weten en dus werd zijn fiets op de motorkap gelegd en voer hij met de jongens mee naar huis. Ook hem vertelden Hielke en Sietse alles.

„Tjonge!” riep Gerben verbaasd. „Dat zoiets allemaal vlak onder mijn neus gebeurde, zonder dat ik er iets van in de gaten had. De politie mag jullie wel dankbaar zijn voor jullie hulp. En ik vind het geweldig dat mevrouw Bosma eindelijk haar erfenis heeft gekregen. Ik heb haar nog een dag helpen zoeken, maar wie denkt er aan zo’n afgedankt kastje dat daar achter de schuur stond? Toch was het niet zo gek bedacht van die oude Bosma. Sommige mensen kunnen de gekste plaatsen bedenken om iets te verstoppn. Ik herinner me nog hoe Jan Poeroep een varken had gestolen!”

„Wie, zeg je? Jan Poeroep? Wie was dat?” vroeg Hielke.

„Hij woonde voorbij de boterfabriek en hij heette Jan de Vries. Hij had de gewoonte om vaak Poe te roepen. Als je bijvoorbeeld tegen hem zei: Jan, dat kun je niet! dan zei hij: Poe! Dat kan ik best! Hij was dus een Poe roeper en daarom noemde iedereen hem Jan Poeroep. Zoals ik al zei had hij op zekere dag een varken gestolen. Niemand wist dat hij het had gedaan en Jan hielp zelfs meezoeken naar het vermiste dier. Misschien had niemand het dier ooit teruggevonden als de brandweer er niet aan te pas was gekomen!”

„De brandweer?” vroeg Sietse spottend. „Je bent zeker weer goed aan het fantaseren?”

„Nee, jongetje, het is de zuivere waarheid. In het huis van Jan Poeroep ontstond schoorsteenbrand en hoewel Jan dat helemaal niet ernstig vond, riepen de burenen toch de brandweer erbij. Als het huis van je buurman in brand staat, kan het vuur gemakkelijk overslaan op je eigen woning, nietwaar? Dus kwam de brandweer, op verzoek van de burenen. Het vuur werd geblust en uit de schoorsteen werden de resten van een geslacht varken gehaald. Toen wist de politie genoeg. Jan Poeroep werd in hechtenis genomen, maar ik weet niet meer voor hoelang.”

„Het kan wel echt zijn gebeurd,” zei Hielke.

„Natuurlijk is het dat!” riep Gerben. „Net zo goed als die

verhalen van jullie, hoewel die ook erg fantastisch klinken!” Dat kon zelfs Sietse niet tegenspreken. Alles wat zij die laatste dagen hadden beleefd, was wel iets bijzonders geweest.

’s Avonds kwam veldwachter Zwart in de smederij en bood Hielke en Sietse ieder een envelop aan. Daarin zaten toegangsbewijzen voor alle musea in Nederland.

Toen Gerben dat hoorde, zei hij: „Daar moeten jullie wel gebruik van maken. Heel Nederland staat stikvol musea. Als jullie die allemaal hebben bezocht, is jullie algemene kennis zo geweldig toegenomen dat zelfs veldwachter Zwart jullie met U zal aanspreken.”

„Ha!” lachte Hielke. „Ik hoor Zwart al zeggen: Hielke, wilt u die fiets daar niet parkeren? Dat is toch belachelijk?”

„Maar bedenk wel, kennis is macht! Hoe meer je weet, hoe verder je komt!” beweerde Gerben.

„Daar had je zelf aan moeten denken voordat je boerenknecht werd,” zei Sietse.

„Maar ik heb nooit een toegangsbewijs voor alle musea gehad,” vond Gerben.

Daar had Sietse geen ander antwoord op dan dat er met Gerben niet viel te praten.

De volgende dag vertelde Jan aan zijn vrienden dat zijn moeder had besloten om in het dorp te gaan wonen. Maar

hoe kwam ze aan een woning?

„Toevallig vertelde onze buurman gisteren dat hij in de stad wil gaan wonen,” zei Louw. „Dus, Jan, laat je moeder meteen gaan vragen of zij dat huis mag huren!”

Dat was niet aan dovemansoren gezegd en op verzoek van Jan voeren ze met z’n allen naar mevrouw Bosma. Daar vertelde Louw nogmaals wat hij van zijn buurman had gehoord en toen hij zijn verhaal eindigde met de opmerking dat het fijn zou zijn als Jan zijn buurjongen werd, besloot mevrouw Bosma er maar even heen te fietsen.

„Gaat u maar gauw,” zei Jan. „Ik pas wel op het huis!” Mevrouw Bosma fietste naar het dorp en Sietse stelde voor: „Wij blijven bij je, Jan! Als Jouke Beintema weer komt opdagen, kunnen we je helpen!”

„Jouke komt voorlopig niet meer,” zei Kees. „Mijn vader vertelde dat de Rambam bijna geheel onder water lag en dat de politieboot hen naar huis heeft gesleept!”

„Als ze niet meer kunnen varen, komen ze hier ook niet om mijn tuintje te vernielen,” bedacht Jan. „Kom maar eens kijken wat ze hebben gedaan!”

De vrienden gingen met Jan mee naar de achterkant van de schuur, waar in een moestuintje, de rabarberplanten, de wortelen en de boontjes op een schandalige manier waren

platgetrapt.

„Dat moet je tegen de politie zeggen!” zei Kees.

„Moeder wil het niet,” vertelde Jan. „Ze zegt: Laten we dankbaar zijn dat we door die vandalen onze erfenis terug hebben gevonden!”

„Als je moeder het huis in het dorp huurt,” zei Louw, „heb je dit tuintje niet meer nodig.”

Tot hun verbazing zagen de jongens opeens hoe twee heren bij het boerderijtje met een duimstok de muren aan het opmeten waren. Jan vroeg hen waarom ze dat deden.

„Dit huis is toch te koop, nietwaar?” vroeg de ene meneer.

Jan keek de man verwonderd aan en vroeg dan: „Hoeveel wilt u ervoor betalen?”

„De prijs is toch tachtigduizend gulden?” zei de man lachend.

„Dat bestaat niet!” riep Jan. „U moet minstens het dubbele betalen!”

„In de advertentie staat het huis aangeboden voor tachtigduizend gulden, jongeman!” zei de andere meneer nu.

„Dit huis heeft helemaal niet in de krant gestaan,” vertelde Jan. „Achter in de polder is een oud huisje te koop. Daar zult u moeten zijn!”

„Hmmm, hij heeft gelijk,” zei de eerste man, terwijl hij op een papierje keek. „We hebben ons vergist, dit is nummer

vierenvijftig. Het huis dat te koop staat, heeft nummer vierendertig!”

„Misschien komt dit huis wel te koop,” merkte Jan op. „Want mijn moeder wil in het dorp gaan wonen!”

„En kost dit dan honderdzestig duizend gulden?” vroeg de man. „Is dat niet een beetje duur?”

„Het is zelfs goedkoop,” vond Jan. „Kijkt u maar hoe groot het erf is. Er kunnen wel vier huizen op staan!”

„Jij moet later makelaar worden,” zei de andere man lachend. „Je hebt er beslist aanleg voor!”

Daarop reden de heren met hun grote auto verder de polder in.

„Die Jan!” riep Kees lachend. „Hij wilde het huis van zijn moeder verkopen!”

„Nou? Wat dacht je? Mijn moeder zou reuze blij zijn als ze er zoveel voor kon krijgen!” zei Jan. „En ik zal mijn moeder waarschuwen dat ze het niet voor minder moet verkopen. Die ene man wilde het wel graag hebben!”

Mevrouw Bosma kwam terug uit het dorp en vertelde dat zodra de huidige bewoner naar de stad verhuisde, ze het huis mocht huren.

„Hoera!” riep Jan. „En dan verkopen wij dit huis!” En hij vertelde van de twee heren met wie hij had gesproken. „Dus,

moeder,” ging Jan verder. „U moet er beslist zoveel geld voor vragen en geen cent minder!”

„Als jij dat wilt, zal ik het doen!” beloofde moeder lachend.

De jongens vertrokken. Op het meer deed de wind de zeilboten flink schuin hangen, sommigen kregen af en toe water binnen boord. De Kameleon had geen last, ze voer recht tegen de wind in naar het eiland, waar ook de politieboot langsvoer. Achter de politieboot volgde een luxe motorjacht met aan het stuur een man naar wie de jongens verbaasd keken. De meneer lachte vriendelijk naar de jongens en stak een hand op als groet.

„Dat is Gerben!” riep Kees.

„Gerben met een snorretje?” vroeg Hielke spottend. „En hoe komt hij aan zo’n dure boot?”

„Die vaart hij voor de politie,” bedacht Kees. „En dat snorretje heeft hij aangeplakt!”

„Het is Gerben niet!” riep Sietse. „Deze meneer is veel deftiger!”

„Toch lijkt hij erg veel op Gerben,” vond Louw.

Sietse besloot de proef op de som te nemen en riep zo luid hij kon: „Gerben! Gerben!”

De stuurman van het motorjacht keek even om.

„Verroest!” zei Sietse. „Zou het Gerben dan toch zijn?” Hij

liet de Kameleon keren en voer de beide boten achterna. Het politievaartuig gaf reeds signalen voor de brug, die werd geopend. De boten voeren erdoor en de Kameleon volgde. Bij het Raadhuisplein legden de boten aan en ging de brigadier met de vermomde Gerben en een mevrouw naar het gemeentehuis.

„Het is Gerben niet,” zei Hielke. „Die meneer is getrouwd, dat zie je zo!”

De man liep gearmd met zijn vrouw.

Sietse wilde er meer van weten en liet de Kameleon tot naast de politieboot drijven. Aan boord was een agent en aan hem vroeg Sietse: „Die meneer die naar het gemeentehuis gaat, is dat Gerben?”

„Inderdaad,” beaamde de agent. „Dat is meneer Gerben Jan Hofstra! De nieuwe burgemeester!”

„Ha!” riep Kees. „De burgemeester heet Gerben en hij lijkt ook op Gerben. Is dat niet toevallig?”

De agent kon dat niet volgen en Hielke vertelde hem dat de knecht van boer Jellema erg veel op de burgemeester leek. „Dat komt meer voor,” vond de agent. „Er wordt wel beweerd dat ieder mens een dubbelganger heeft.”

De gelijkenis van de nieuwe burgemeester en Gerben was ook de klanten van de kapper opgevallen. Kapper Beeldje,

die juist klaar was met het knippen van Gerbens haar, zag het gezelschap naar het gemeentehuis gaan.

„Kijk,” zei hij, „daar gaat onze nieuwe burgemeester. Ik ken hem goed! Hij komt uit hetzelfde dorp als waar ik ben geboren. Ik ben nog met hem op school gegaan. Hij heet Gerben Jan Hofstra!”

„Dan is hij een naamgenoot van mij,” vertelde Gerben. „Ik heet ook Gerben!”

„Dat is dan heel toevallig,” zei Beeldje. „Want je lijkt ook wel op hem. Als ik je een snorretje opplak en een zwarte pruik opzet, ben je sprekend het evenbeeld van de burgemeester.”

„Zou het waar zijn?” vroeg Gerben.

„Ik kan het best waar maken!” zei de kapper en hij drukte Gerben een pruik op het hoofd. „Kijk eens in de spiegel. Zie je hoe je meteen een ander mens lijkt?”

Gerben zat zichzelf verbaasd te bekijken. „Ik herken mezelf niet meer,” vond hij. „Wat kan een pruik toch veel doen!”

„Maar dat zie je toch ook bij toneelspelers?” zei de kapper.

„En al zeg ik het zelf, mijn pruiken zijn allemaal natuurgetrouw en zo echt dat niemand het ziet dat je er een draagt. Je zou voor mij geweldige reclame kunnen maken als ik je mocht grimeren en aankleden zodat je op de nieuwe burgemeester lijkt. De mensen zouden er versteld van staan

hoe jij en de burgemeester als twee druppels water op elkaar zouden lijken. En iedereen zou zeggen: kapper Beeldje verstaat zijn vak geweldig goed. En dan zou ik meer klandizie krijgen!”

„Tja,” peinsde Gerben, terwijl hij zich in de spiegel bleef bekijken. „Tja, het zou wel een mooie grap worden!”

„Natuurlijk!” zei Beeldje. „En dan wilde ik nog zeggen dat je niet voor niets reclame voor mij hoeft te maken. Ik bied je in ruil daarvoor een jaar lang gratis knippen aan!”

„Een jaar gratis knippen?” riep Gerben. „En dat alleen voor het opzetten van een pruik om ermee door het dorp te wandelen? Zo’n aanbieding laat ik niet gaan! Ik doe mee met die grap!”

Wat het tweetal verder heeft besproken, is ons niet bekend, maar ’s avonds wandelde de nieuwe burgemeester door het dorp.

Veldwachter Zwart, die in zijn tuintje de rozen stond te bewonderen, zag hem voorbij wandelen. Zwart salueerde. De burgemeester knikte hem vriendelijk toe en wandelde verder naar de smederij, waarvan beide deuren wijd open stonden. De burgemeester ging even binnen kijken. Klinkhamer en zijn zoons waren bezig met het opbergen van het gereedschap.

„Goedenavond, meneer Klinkhamer. Mijn naam is Hofstra!”

„Ah, u bent de nieuwe burgemeester?” zei Klinkhamer. „Ik herken u van de foto in de krant!”

„Ja, ik werd al door veel mensen herkend,” vertelde de burgemeester. „En dat zijn uw zoons? De bekende schippers van de Kameleon? De brigadier vertelde mij over de vele goede daden die de jongens met hun boot hebben verricht!”

„Ja, ik mag niet over hen klagen,” zei Klinkhamer.

„En u bent commandant van de brandweer?” vroeg de burgemeester. „U heeft daarmee steeds veel succes gehad, nietwaar?”

„We hebben in het dorp tot nu toe heel weinig brand gehad,” zei Klinkhamer. „En dank zij ons goede materieel konden we de branden snel blussen!”

„Ook de brand bij Jan Poeroep?” vroeg de burgemeester lachend.

„Inderdaad!” zei Klinkhamer. „Ook die was gauw geblust. Maar dat is lang geleden. Het verbaast me dat u dat weet?”

„Ik heb even in de oude verslagen van de brandweer gebladerd,” verklaarde de burgemeester, „en toen viel mijn oog toevallig op dat verslag van de brand bij Jan Poeroep. Een gekke naam vond ik dat!”

„Zijn werkelijke naam was Jan de Vries,” zei Klinkhamer.

„Maar die naam kende bijna niemand meer. Iedereen noemde hem Poeroep.”

„Ik begrijp dat men in deze gemeente wel van humor houdt,” merkte de burgemeester op. „Dat vind ik heel prettig, het bevordert een goed contact tussen de mensen. Ik wens u verder nog een goedenavond!”

„Goedenavond, burgemeester,” groette Klinkhamer.

De nieuwe burgemeester Gerben Jan Hofstra wandelde verder naar het meer en Klinkhamer zei: „Hij doet me aan iemand denken, maar ik weet niet aan wie?”

„Aan Gerben,” vertelde Sietse. „Het is precies Gerben met een snorretje en een zwarte pruik op!”

„Warempel!” riep Klinkhamer lachend. „Dat heb je heel goed opgemerkt, Sietse!”

Veldwachter Zwart kwam binnen. Hij vroeg: „Heeft u kennisgemaakt met onze nieuwe burgemeester, Klinkhamer?”

„Ja! Hij was hier net!” zei Klinkhamer. „Hij vroeg hoe het met de brandweer was! Hij had het onder andere over de brand bij Jan de Vries... Welverdraaid!... Was het dan toch Gerben?”

„Wat zegt u?” vroeg Zwart.

„Die burgemeester was de burgemeester niet! Het was

Gerben met een snorretje en een pruik!”

„Dat zag ik meteen!” zei Sietse.

„Waarom heb je dat dan niet gezegd?” vroeg Klinkhamer.

„En hoe zag jij het?”

„Aan zijn schoenen!” vertelde Sietse. „Achter op de linkerhiel zit nog steeds een lijmvlek van toen zijn broekspijp eraan zat vastgelijmd.”

„Ik vond het ook al een beetje vreemd dat de burgemeester door het dorp wandelde,” zei Zwart. „Hij is vanmiddag naar de stad vertrokken en zou volgende week zaterdag terugkomen. Dan wordt hij geïnstalleerd. Maar hoe komt u plotseling tot de ontdekking dat het Gerben was?”

„Wel,” zei Klinkhamer, „hij vertelde dat hij in de oude verslagen van de brandweer had gelezen over de brand bij Jan Poeroep! Maar die naam staat er beslist niet in! Stel je voor dat je in officiële stukken de bijnamen schrijft in plaats van de werkelijke naam. Dat doet toch niemand? En dus moet het Gerben zijn geweest. Maar ik moet eerlijk toegeven dat hij die burgemeestersrol goed speelde!”

„Hij is altijd al een grote komediant geweest,” zei Zwart.

„Maar als ik hem betrap, terwijl hij zich uitgeeft voor burgemeester, zal ik hem niet sparen!”

En dan hoorden ze buiten iemand roepen: „Pak hem! Houd

hem tegen! Pak de dief!”

Er fietste een jongeman voorbij die aan weerskanten van zijn bagagedrager een grote melkbus had hangen. Hij fietste zo snel hij kon naar het dorp.

Zwart, Klinkhamer en de jongens kwamen uit de smederij om te kijken wat er gaande was.

„Drommels!” riep Zwart. „Dat is een bussendief!” Hij wilde vlug zijn fiets pakken, maar ‚burgemeester’ Gerben besteed zijn rijwiel als eerste en zette de achtervolging in.



„Wilverdraaid!” bulderde Zwart. „Nu belemmert hij me ook nog in de uitoefening van mijn functie!”

„Laat Gerben zijn gang maar gaan,” zei Klinkhamer lachend.

„Hij is burgemeester en dus het hoofd van de politie!”

Hielke en Sietse renden naar het dorp om te kijken of het Gerben zou lukken de dief te pakken.

Gerben riep telkens: „Houd de dief!” en dat maakte vele mensen nieuwsgierig. Iedereen keek vol verbazing toen men zag hoe de nieuwe burgemeester iemand achtervolgde. Op het Raadhuisplein stonden de slager en de kapper. Zij hoorden ook het geroep van Gerben, waarna de man met de gestolen melkbussen het plein op kwam fietsen. Door de snelheid maakte hij een extra grote bocht en reed rakelings langs de slager en de kapper.

De slager bedacht zich geen moment, hij greep de fietser bij zijn jasje en hield hem tegen.

„Laat me los!” schreeuwde de dief. „Ik heb niets gedaan!”

Maar daar kwam ‚burgemeester’ Gerben, hij sprong van de fiets en zei: „Goed gedaan, slager! Nu hebben we eindelijk de bussendief te pakken! De boeren klagen al wekenlang over het verdwijnen van hun bussen!”

Er vormde zich een hele groep mensen rondom Gerben en de dief. En met veel bewondering werd er gesproken over de nieuwe burgemeester, die zelfs een dief wist te pakken nog voordat hij goed en wel in functie was.

De slager, die de dief stevig vasthield, vroeg: „Zal ik hem even

voor u naar het gemeentehuis brengen, burgemeester?”

„Dat doet de veldwachter wel,” zei ,burgemeester’ Gerben.

„Hij kom er al aan!”

Zwart drong door de groep mensen en greep de dief bij een schouder. „Zo, vriend!” zei hij. „Bussen stelen en dan verkopen voor paraplustandaards of voor gebruik in kampeertenten? Dat is nu afgelopen! In plaats van eraan te verdienen, gaat het je een dikke boete kosten!”

„Maar het is een misverstand!” riep de dief. „Deze bussen zijn mijn persoonlijk eigendom!”

„Wat!” riep ,burgemeester’ Gerben verontwaardigd. „Deze bussen zijn van Jellema! Dacht je dat ik ze niet herkende?”

Tot grote verwondering van de omstanders zei Zwart toen:

„De burgemeester weet er alles van! Hij werkt dagelijks met die bussen. En zet nu die pruik af, Gerben, of anders krijg je ook een proces-verbaal!”

Een moment was iedereen stil.

Toen barstte er een luid gejuich los, want nu herkende iedereen Gerben, die zijn pruik afzette. Kapper Beeldje kon tevreden zijn. Allemaal vonden ze dat de vermomming perfect was geweest.

Zwart bracht de bussendief naar het gemeentehuis en Gerben ging met de kapper mee. Dat betekende het einde van zijn

burgemeesterschap. Toch was Gerben er reuze trots op dat hij het had gepresteerd om het hele dorp te doen geloven dat hij de nieuwe burgemeester was.

„Maar één ding begrijp ik niet,” zei hij de volgende morgen tegen Klinkhamer. „Iedereen zag me voor de burgemeester aan en toch zei Zwart: zet die pruik af, Gerben. Hoe zag hij het wel en een ander niet?”

„Wij wisten meteen dat jij het was!” zei Sietse. „In het vervolg moet je andere schoenen aantrekken! Ik zag aan de lijmvlek op je hiel dat jij het was!”

„En Gerben,” ging Klinkhamer verder. „De naam Poeroep komt helemaal niet voor in de verslagen van de brandweer! Daarin staat netjes de naam van Jan de Vries vermeld. Dat moest de burgemeester toch wel weten?”

„Tja,” zei Gerben. „Dat zijn dingen waar je niet zo gauw aan denkt, hè? En onze vriend Zwart hoorde hier wat ik had gezegd? Ja, ja, ik begrijp het al, zo kwam hij het te weten. Maar toen ik zijn huis voorbij wandelde, stond hij deftig in zijn tuintje voor mij te salueren. Ha, ha. Daar had ik hem toch eindelijk een keer te pakken!”

„Van Zwart win jij het toch nooit,” vond Sietse.

„Dat weet ik,” zei Gerben. „Zwart is een oude vos die zich niet laat vangen! En weet je wat hij ook kan?”

„Nou? Wat dan?” vroegen Hielke en Sietse.

Gerben keek buiten de deur om er zeker van te zijn dat Zwart niet in aantocht was en zei dan bijna fluisterend: „Ik weet niet zeker of ik het verklappen mag, maar Zwart kan zelfs met één hand schrijven! Tot ziens!” Luid lachend verliet hij de smederij.

„Hij is knetter!” zei Sietse verbijsterd.

„Leve de burgemeester!” riep Hielke lachend.

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit! (1969)
29. De Kameleon treft doel! (1970)
30. Volle kracht, Kameleon! (1970)
31. Met de Kameleon op avontuur (1971)
32. De Kameleon maakt schoon schip (1971)
33. De Kameleon knapt het op! (1972)
34. Met de Kameleon vooruit (1972)
35. De Kameleon steekt van wal (1973)
36. De Kameleon doet een goede vangst! (1973)
37. De vlag in top voor de Kameleon (1974)
38. De Kameleon in de storm (1974)
39. Alle hens aan dek, Kameleon! (1975)
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden (1975)
41. Op reis met de Kameleon! (1976)
42. De Kameleon heeft succes (1976)
43. De Kameleon vaart voorop! (1977)
44. Lang leve de Kameleon! (1977)

45. De Kameleon helpt altijd! (1978)
46. De Kameleon ruikt onraad (1978)
47. De Kameleon geeft vol gas (1979)
48. De Kameleon maakt plezier (1979)
49. De Kameleon ligt op de loer (1980)
50. De Kameleon in het goud (1980)
51. De Kameleon houdt stand! (1981)
52. De Kameleon vaart door (1981)
53. De Kameleon gooit het roer om (1982)
54. Recht door zee, Kameleon (1982)
55. De Kameleon op dreef (1983)
56. De Kameleon in woelig water (1984)
57. Met de Kameleon voor de wind (1985)
58. De Kameleon heeft goed nieuws (1988)
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij (1989)
60. De Kameleon maakt het helemaal (1991)
61. De Kameleon slaat alarm (1992, door P. de Roos)
62. De Kameleon stuurloos (1995, door P. de Roos)
63. De Kameleon op jacht (1998, door P. de Roos)
64. De Kameleon scoort! (2006, door Fred Diks)
65. Zet 'm op, Kameleon! (2008, door Fred Diks)
66. De Kameleon lost het op (2009, door Fred Diks)